

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ
Τηλ. 210.7272.314-317, Fax 210.7272310
ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 – Τ.Κ. 115 21 ΑΘΗΝΑ
GREECE
e-mail: ierapostoli@apostoliki-diakonia.gr

Πάντα τὰ ἔθνη

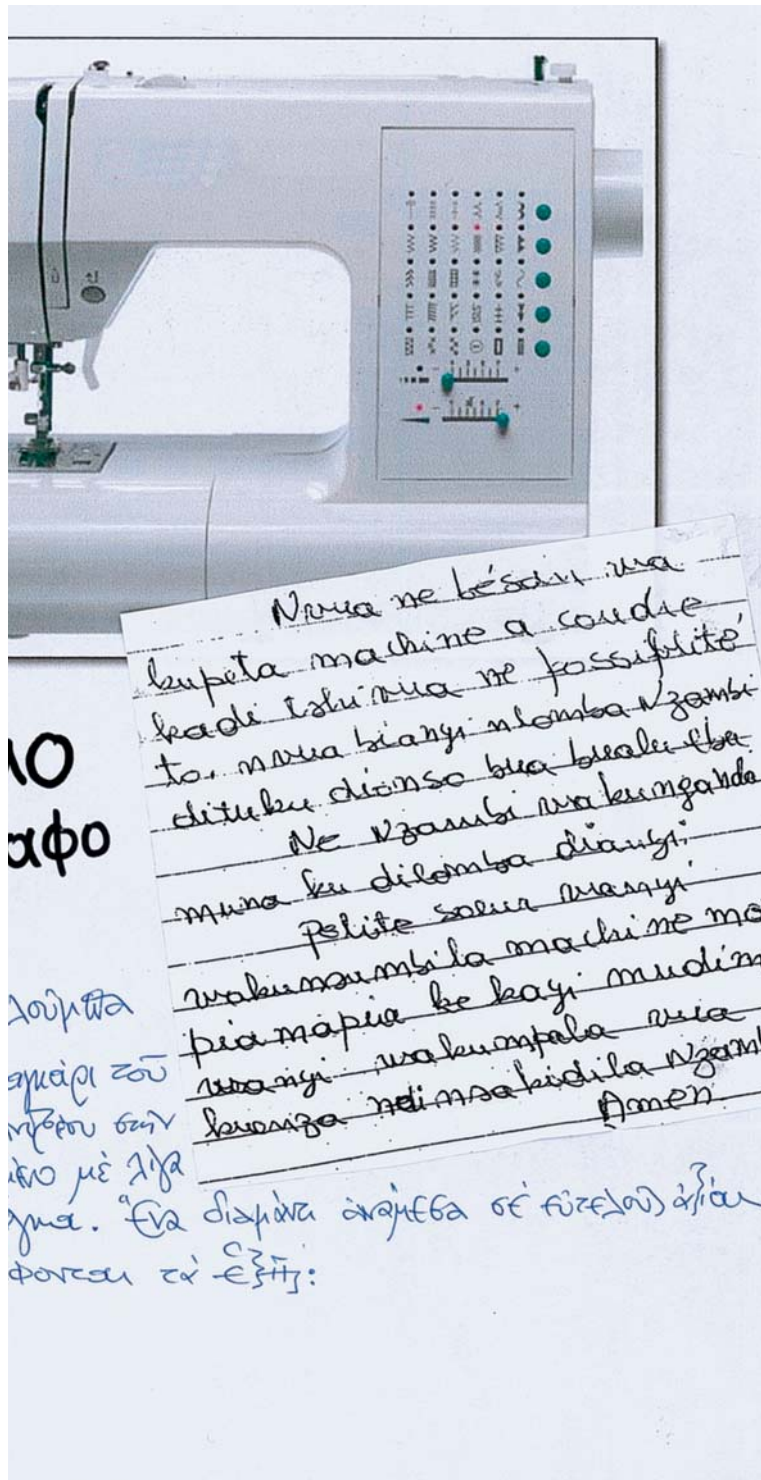
ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΕΤΟΣ ΚΖ' – ΤΕΥΧΟΣ 108
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2008

ΠΡΩΤΟΚΛΕΙΣΤΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχυ Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π.Α
Αριθμός Άδειας
9

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1/2007 ΚΕΜΠ.Α.
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 3536

ΑΝΩΝΥΜΟ ΑΝΥΠΟΓΡΑΦΟ ΧΑΡΤΙ,

γραμμένο στην Τσιλούμπα και ριγμένο στο παγκάρι του ναού του αγίου Άνδρέου στην Κανάγκα, τυλιγμένο με λίγα κογκολέζικα φράγκα. Ένα διαμάντι ανάμεσα σε εύτελους άξιας νομίσματα. Γράφονται τά έξής:

«Είχα ανάγκη από μία ραπτομηχανή. Παρακαλούσα τόν Θεό κάθε μέρα νά τήν άποκτήσω και δέν είχα τή δυνατότητα.

‘Ο Θεός άκουσε τήν προσευχή μου. ‘Η μικρή μου άδελφή μου άγόρασε μία ραπτομηχανή, όλοκαίνουργια. Βγάζω τό ψωμί μου. Γι’ αυτό και για νά ευχαριστήσω τόν Θεό, δίνω αυτή τήν προσφορά μου· τά πρώτα κέρδη άπ’ αυτή τή ραπτομηχανή».

Τί νά ποϋμε; ‘Οτι ό Θεός είναι συνεπής στην ύπόσχεσή Του; «Αιτείτε και δοθήσεται υμίν, ζητείτε και εύρήσετε, κρούετε και άνοιγήσεται υμίν· πās γάρ ό αίτων λαμβάνει και ό ζητών εύρίσκει και τώ κρούοντι άνοιγήσεται» (Ματθ. 7, 7-8).

Νά έπισημάνουμε ότι παντού υπάρχουν άπλές ψυχές, πού στην ανάγκη τους καταφεύγουν με παιδική άπλότητα στην άγαθή Πρόνοια του Θεού και καταξιώνονται;

Νά συγκινηθούμε από τήν ευαίσθητη ψυχή αυτής τής άνωνυμης ευεργετημένης, πού μόλις άπέκτησε τό ποθούμενο έσπευσε ευγνώμονα νά προσφέρει στον Ευεργέτη τά πρωτότεια;

Μεγάλα διδάγματα από ... λεπτομέρειες νεοφωτίστων άδελφών μας τής ‘Αφρικής!

† ‘Ο Κεντρώας ‘Αφρικής ‘Ιγνάτιος

Μεταμοντέρνα άναβίωση τής πολυθεΐας έν όνόματι τής χριστιανικής έμμονής στην πίστη τών πατέρων

ΜΙΑ ΑΝΤΙΦΑΣΗ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΑΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

* Εισήγηση στην ήμερίδα του Μεταπτυχιακού Φοιτητικού Θεολογικού Συνδέσμου ‘Αθηνών στην ‘Ι. Μονή Πεντέλης, 8 Νοεμβρίου 2008. Βασικές θέσεις τής εισήγησης αναπτύσσονται στο μελέτημα του σ.: «Διδάσκοντας γύπτους και τσελεπήδες περί περιτομής και άβατάρα. ‘Ιθαγένεια και ‘Ερώτημα περί τής ‘Αληθείας σε συνθήκες πολυπολιτισμικότητας», περιοδικό *Σύναξη* 98 (2006), σσ. 35-47, και στην ύπο δημοσίευση εισήγησή του «An orphan or a bride? The Human Self, Collective Identities and Conversion. An Orthodox approach», πού παρουσιάστηκε στο διεθνές συνέδριο «Thinking Modernity», στη Θεολογική Σχολή του Balamand Λιβάνου, 4 Δεκεμβρίου 2007.

‘Επιτρέψτε μου νά επικεντρώσω σε δύο ρεύματα σκέψης, τά όποια φρονώ ότι άποτελοϋν καταλυτικό παράγοντα στην άτμόσφαιρα τών ήμερών μας, τό ένα στον τόπο μας, τό άλλο παγκοσμίως*.

Τό πρώτο ρεύμα: Έδώ και τρείς, περίπου, δεκαετίες κραταιοϋται στον τόπο μας ένας έκκλησιαστικός λόγος ό όποιος δομείται με βασικό άξονα τήν ταυτότητα του λαού. ‘Από τά τέλη τής δεκαετίας του ‘70 έγέρθηκε με συγκλονιστική ένταση ή έκκληση για “άναβάπτιση στις ρίζες μας”, ως συνηγορία υπέρ τής ιθαγένειας. Έδώ χρειάζεται προσοχή. Μέ τόν όρο ιθαγένεια δέν έννοώ τό αυτονόητο, ότι κάθε άνθρωπος γεννιέται σε κάποια πατρίδα και σε κάποιο πολιτισμό. Έννοώ τήν αντίληψη ότι αυθεντικό είναι τό έντόπιο, και ότι αυτή τήν αυθεντικότητα τή νοθεϋουν οι ξενόφερτες επιδράσεις (θεολογικές και πολιτισμικές). ‘Η έν λόγω όπτική νοεί τήν ιθαγένεια ως μία πραγματικότητα θεμελιώδη και *συμπαγή*: θυμηθείτε πόσο συχνά υπογραμμίζεται μετ’ έμφάσεως και άνενδοίαστα ότι ή πολιτισμική ταυτότητα και ή έκκλησιαστική ταυτότητα του έλληνικού λαού είναι συνυφασμένες *άρρηκτα*. Φυσικώ τώ λόγω, αυτό ακριβώς τό όπτικό πρίσμα έχει κυριαρχήσει και όσον άφορά τήν τοποθέτηση τών έκκλησιαστικών ανθρώπων άπέναντι στην Παγκοσμιοποίηση, από τις άρχές, περίπου, τής δεκαετίας του ‘90: ή Παγκοσμιοποίηση κατανοείται μόνον ως άπειλή, καθόσον νοείται ως αυτό πού άναιρεί τήν ιθαγένεια. ‘Αντίστοιχα, ή άπάντηση πού δίνει τό έν λόγω ρεύμα στην Παγκοσμιοποίηση είναι ή πιστότητα στην ιθαγένεια: ή πιστότητα στην πίστη τών πατέρων μας. ‘Η έννοια τής ιθαγένειας, δηλαδή, όχι άπλώς ύπάρχει (αυτό, όπως είπα, είναι τό αυτονόητο), αλλά έχει άναδειχθεί σε θεμελιώδες έκκλησιαστικό πρίσμα και σε πρωτεύον έρμηνευτικό κλειδί.

***

Περνώ τώρα στο δεύτερο ρεύμα, τό όποιο άφορά τήν παγκόσμια σκηνή: Κατά τήν τελευταία δεκαετία έχει κορυφωθεί μία μανιασμένη επίθεση κατά τής

μονοθεΐας, από μία ιδιαίτερη όμως σκοπιά. Δέν πρόκειται για τή γνωστή επίθεση κατά του θρησκευτικού φαινομένου γενικά (όπως λ.χ. αυτές του Φροϋδισμού ή του Μαρξισμού). Η τρέχουσα επίθεση εξαπολύεται από τὰ χαρακώματα τῆς πολυθεΐας. Μά δέν σημαίνει ὅτι οἱ δράστες αὐτῆς τῆς ἐπίθεσης ἀσπάζονται πάντα τή μεταφυσική πίστη τῆς πολυθεΐας. Εἶναι μία ἐπίθεση πού στρέφεται κατά τῆς μονοθεΐας καθεαυτήν, ὡς δομῆς (ἀνεξάρτητα, δηλαδή, ἀπό τό ἄν πρόκειται γιά τόν ἀνατολικό ἢ τόν δυτικό Χριστιανισμό, γιά τόν Ἰουδαϊσμό ἢ τό Ἰσλάμ). Ἀφοῦ –λίε–ραχοκοκκαλιά τῆς μονοθεΐας εἶναι ἡ βεβαιότητα ὅτι ἕνας μόνο θεός ὑπάρχει, καί ἄρα μία μόνο ἀλήθεια γιά ὅλους τοὺς λαούς, καθαυτήν ἡ μονοθεΐα ἐμπεριέχει ἀξίωση γιά ἐπικράτησή της, καί ὡς ἐκ τούτου ἀποτελεῖ ἐκ φύσεως μήτρα καταστολῆς τῆς ἑτεροδοξίας. Ἡ πολυθεΐα, ἀντιθέτως (πάντα κατά τό σκεπτικό τῆς ἐν λόγῳ ἐπίθεσης), εἶναι ἐκ φύσεως ἀνεκτική, ἀφοῦ ἀναγνωρίζει ὅτι κάθε ἐπί μέρος συνάφεια ἔχει τοὺς δικούς της θεούς, οἱ ὁποῖοι δέν ἔχουν καμιά δουλειά σέ ἄλλη συνάφεια, καί γι' αὐτό δέν ὑπάρχει ἡ ἀξίωση ἐπιβολῆς τῆς μιᾶς πίστεως σέ βάρους ἄλλης.

Ἡ ἐπίθεση αὐτή ἐμφανίζεται μέ ἐπιπλέον σφρίγγος, καθόσον βρίσκεται σέ ἐντυπωσιακή ἁρμονία μέ ἕνα σημερινό φαινόμενο: τόν μεταμοντερνισμό, τή μετανεωτερικότητα. Ὡς γνωστό, στασιάζεται κατά πόσο ὁ ὅρος «μετα-νεωτερικότητα» προσδιορίζει μία πραγματικά νέα ἱστορική περίοδο (αὐτήν πού ἀκολούθησε τήν ἐκπνοή τῆς νεωτερικότητας καί τοῦ Διαφωτισμοῦ), ἢ ἄν ἀπλῶς προσδιορίζει τή μεταγενέστερη φάση τῆς ἴδιας τῆς νεωτερικότητας. Ὅμως, ὅποιο κι ἄν ἰσχύει ἀπό τὰ δύο, τό σίγουρο εἶναι ὅτι ὁ μεταμοντερνισμός ἀποτελεῖ ἕνα ἰσχυρό ἰδεολογικό ρεῦμα. Ἡ βασική φιλοσοφία του εἶναι ὁ ἀντίποδας κάθε ἐννοίας Παγκοσμιοποίησης. Εἶναι, δηλαδή, ἡ πεποίθηση ὅτι κάθε ἐπιμέρους ἀνθρώπινη συνάφεια ἀποτελεῖ καθεαυτήν ἕνα αὐτάρκες μέγεθος· μία «μικρή ἀφήγηση»

–ὅπως λέγεται–, μέ τή δική της, τή ντόπια ἀλήθεια, ἡ ὁποία οὔτε συμμερίζεται οὔτε διαψεύδει τήν ἀλήθεια τῶν ἄλλων συναφειῶν, μά οὔτε καί ἔχει νόημα ἡ ἴδια ἔξω ἀπό τή δική της συνάφεια. Τίς ὀλιστικές ἐρμηνεῖες τοῦ κόσμου (τίς λεγόμενες «μεγάλες ἀφηγήσεις», οἱ ὁποῖες ἰσχυρίζονται ὅτι μία ἀλήθεια ἐρμηνεύει ὅλο τόν κόσμο) ὁ μεταμοντερνισμός τίς ἀπορρίπτει ὡς ἀνυπόστατες. Ὑπ' αὐτή τήν ἐννοια, ἀληθές, γιά τόν μεταμοντερνισμό, εἶναι τό ντόπιο. Μέ μία φράση, ὕψιστο κριτήριό της εἶναι ἡ ἰθαγένεια!

Ἄν προσέξουμε ἐδῶ, θά διαπιστώσουμε ἕναν περίεργο κόμβο ἀποκλίσεων καί συγκλίσεων. Εἶναι σαφές ὅτι ὁ Χριστιανισμός δέν μπορεῖ νά δεχθεῖ τήν πολυθεϊστική καί μεταμοντέρνα ἀμφισβήτηση τῆς μίας, συμπαντικῆς ἀλήθειας. Τήν ἴδια στιγμή, ὅμως, βλέπουμε ὅτι τό ἐκκλησιαστικό ρεῦμα πού ἀνέφερα στήν ἀρχή, ἔχει ἐγκολληθεῖ τή βασική ὀπτική τοῦ μεταμοντερνισμοῦ: τήν ἰθαγένεια ὡς βασικό ἐρμηνευτικό πρίσμα! Προφανῶς ὅσοι ἐκκλησιαστικοί ἄνθρωποι τό κάνουν αὐτό, δέν ἀπαρνοῦνται τίς ἀξιώσεις τοῦ Χριστιανισμοῦ ὡς «μεγάλης ἀφήγησης», οὔτε προσχωροῦν στήν πολυθεϊστική πίστη. Ἀλλά αὐτό ἀκριβῶς εἶναι τό νόημα τῆς ἀντίφασής! Τό νά μὴν καταργεῖται μέν κάποιο οὐσιώδες στοιχεῖο, νά σπρώχνεται ὅμως ἀπό τό κέντρο στό περιθώριο· ἡ δέ νοηματοδότηση, ἀντί νά ἐκπηγάει ἀπό τό οὐσιώδες, ἐκπηγάει ἀπό κάτι ἄλλο, ἐπουσιώδες, τό ὁποῖο ὅμως ἔχει πλεόν θρονιασεῖ στό κέντρο!

Ἄν στήν ὀπτική τῆς ἰθαγένειας τόν καταλυτικό ρόλο τόν ἔχει (ὅπως προείπα) ἡ πιστότητα στήν πίστη αὐτῶν πού μέ γέννησαν καί τοῦ πολιτισμοῦ στόν ὁποῖο γεννήθηκα, ἀντίστροφα εἶναι τὰ πράγματα στήν ὀπτική τῆς ὁποῖα ὀνομάζω «ἐρώτημα περί τῆς ἀληθείας». Τό ἐρώτημα περί τῆς ἀληθείας τό δεξιώνεται πραγματικά ὅχι ἐκεῖνος πού γενικά ἀναζητεῖ τήν ἀλήθεια, ἀλλά αὐτός πού τήν ἀναζητεῖ καί εἶναι πρόθυμος νά ὑποκληθεῖ μπροστά της, ἀκόμα κι ἄν αὐτή δέν προέρχεται ἀπό τήν ἰθαγένεια

αὐτήν, ἀκόμα κι ἄν αὐτή πλήττει τήν ἰθαγένειά του! Σ' αὐτή τήν προοπτική (στήν παραχώρηση, δηλαδή, προτεραιότητας στό ἐρώτημα περί τῆς ἀληθείας), ἡ ἰθαγένεια μπορεῖ νά εἶναι μέν ἕνα στοιχεῖο, ἐπ' οὐδενί ὅμως τό βασικό ἐρμηνευτικό πρίσμα! Πῶς σχηματίζονται στήν ἱστορία αὐτές οἱ δύο ἀντίθετες ὀπτικές, μποροῦμε, νομίζω, νά τό διακρίνουμε ἄν δοῦμε ἐν μέσῳ ποίων πραγματικῶν ἀναδύθηκε ἡ Βιβλική ἀποκάλυψη καί, κατόπιν, ἡ Ἐκκλησία.

Ἡ ἔρευνα δείχνει ὅτι βασικό χαρακτηριστικό τῆς ἀρχαίας, πολυθεϊστικῆς Ἑγγύς Ἀνατολή ἦταν ἡ πρόσδεση κάθε θεοῦ σέ συγκεκριμένο λαό ἢ καί σέ συγκεκριμένο τόπο, ἔξω ἀπό τόν ὁποῖον δέν εἶχε ἀρμοδιότητα. Δεῖτε, γιά παράδειγμα, τό παιδοδιαθηκικό περιστατικό μέ τόν Σύριο Νεεμάν, ὁ ὁποῖος, ὅταν θεραπεύτηκε ἀπό τόν Θεό τοῦ Ἰσραήλ, ζήτησε νά πάρει ἕνα φορτίο ἰσραηλιτικό χῶμα μαζί του, ὡστε νά δύναται νά λατρεύει ἐπ' αὐτοῦ τόν Γιαχβέ στή Συρία. Χαρακτηριστική, ἐπίσης, εἶναι, στοὺς ἀρχαίους πολέμους, ἡ στάση τῶν νικητῶν ἀπέναντι στή θρησκεία τῶν ἠττημένων: ὁ νικητής συνέτριβε τὰ εἰδωλά τῶν κατακτημένων, ὅχι ὅμως γιά νά ἐπιβάλλει τὰ δικά του, οὔτε γιά νά ἀποδείξει τάχα ὅτι οἱ θεοί τῶν ἠττημένων ἦταν ἀνύπαρκτοι. Ὡς ὑπαρκτοὺς τοὺς ἀναγνώριζε· ἀλλά συντρίβοντας τὰ εἰδωλά τους καταδείκνυε δημόσια ὅτι τοὺς νίκησε καί ὅτι διαφεντεύει πλεόν τήν ἐπικρατεία τους. Ἀπό τήν ἄλλη, ὁ νικητής μποροῦσε νά μὴ συντρίψει τὰ εἰδωλά τῶν ἠττημένων, ἀλλά νά τοὺς προσφέρει τιμές. Αὐτή ἡ πρακτική φαίνεται διαμετρικά ἀντίθετη πρὸς τήν προηγουμένη, κι ὅμως διαπνέεται ἀπό τήν ἴδια λογική: ὁ νικητής καταδείκνυε ἔτσι ὅτι οἱ θεοί τῶν ἠττημένων τόν ἀποδέχονταν ὡς νέο κυβερνήτη τῆς ἐπικρατείας τους. Νά φέρω ἕνα μόνο ἱστορικό παράδειγμα: Κατακτώντας ὁ Μ. Ἀλέξανδρος τήν Αἴγυπτο ἀποζήτησε τήν ἀναγνώριση τοῦ Ἄμμωνα, ἀπλοῦστατα διότι αὐτό ἀποτελοῦσε πάγια τακτική. Τρεῖς αἰῶνες πρὶν ἀπ' αὐτόν, τό εἶχε κάνει ὁ Πέρσης Καμ-

βύσης, ἐπίσης ὅταν κατέλαβε τήν Αἴγυπτο. Ὁ προχριστιανικός κόσμος ζοῦσε μέ ὄρους ἰθαγένειας! Καί γι' αὐτό δέν εἶχε τήν ἐννοια τῆς ἱεραποστολῆς!

***

Τήν ἀπρόσμενη ἀνατροπή αὐτῆς τῆς λογικῆς φέρνει ὁ Θεός τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἐνῶ στὸν πολυθεϊστικό κόσμο ἡ σχέση τοῦ κάθε ἀνθρώπου μέ τόν θεό του πήγαζε ἀπό τήν ἰθαγένειά του (δηλαδή ἀπό τό γεγονός ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἦταν τέκνο τῶν πατέρων του), ἡ σχέση τοῦ Ἀβραάμ μέ τόν Γιαχβέ ἐγκαθιδρύεται πάνω στή ρήξη μέ τήν ἰθαγένεια καί στήν προσωπική ἀποδοχή μιᾶς ἄλλης ἀληθείας: «Καί εἶπεν κύριος τῷ Ἀβραμ. Ἐξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καί ἐκ τῆς συγγενείας σου καί ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου εἰς τήν γῆν, ἣν ἄν σοι δείξω...».

Ἡ λογική τῆς ἰθαγένειας ἦταν τόσο ἰσχυρή στὸν πολυθεϊστικό κόσμο, ὡστε δέν κατόρθωναν νά τήν ἀναιρέσουν τὰ ἀνήσυχα πνεύματα, πού ὄντως κάθε τόσο διαφοροποιοῦνταν καί ἔθεταν τό ἐρώτημα τῆς μιᾶς παγκόσμιας ἀληθείας –ἀκόμα καί τοῦ μονοθεϊσμοῦ. Εἶναι γεγονός ὅτι μετά τήν ἐποποιία τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ὁ κόσμος ἄλλαξε. Ἡ αὐτάρκεια τῆς πόλης κλονίστηκε καί ὁ ἄνθρωπος ἄρχισε νά βιώνει ἀνασφάλεια σέ ἕναν κόσμο πελώριο πλεόν. Ἔτσι, στή μεταφυσική διερώτηση προστέθηκαν κοσμοπολιτικές διαστάσεις. Ἡ λατρεία τῆς Ἰσίδας μεταφυτεύτηκε στήν Ἑλλάδα καί τὰ Διονυσιακά δρώμενα ἔφθασαν στή Ρώμη, ἀλλά μέ ἕναν τρόπο πού πρέπει νά προσέξουμε: μέ ἕναν τρόπο πού δέν ἀναιροῦσε τήν ἰθαγένεια. Κάθε εἰσαγόμενη λατρεία, δηλαδή, ἀποδεχόταν τήν ἰθαγένεια τοῦ τόπου στὸν ὁποῖο μετέβαινε, καί ἐμπαινε κάτω ἀπὸ τή σκέψη της –πολιτογραφοῦνταν σ' αὐτήν. Ἡ δημοκρατικὴ Ἀθήνα, γιά παράδειγμα, ἦταν ἐντελῶς ἀνεκτικὴ σέ κάθε δοξασία. Παραδόξως, ὅμως, δέν ἄντεξε τόν Σωκράτη. Γιατί; Διότι ὁ Σωκράτης δέν πρόσθετε θεοὺς στήν πόλη, ἀλλά ἀμφισβήτησε τοὺς ἐπίσημους θεοὺς της, δηλαδή τήν ἰθαγένειά της. Παρόμοια, ἡ ἀνεκτικὴ Ρώμη δέν

είχε πρόβλημα μέ τόν Γιαχβέ, στό μέτρο πού τόν ἀναγνώριζε ὡς στοιχείο τῆς ἐβραϊκῆς ἰθαγένειας. Τό πρόβλημα προέκυψε γιά τή Ρώμη ὅταν οἱ Χριστιανοί κήρυξαν τήν κυριότητα τοῦ Γιαχβέ ἐφ' ὄλου τοῦ κόσμου, κι ἔτσι ἀμφισβήτησαν τή ρωμαϊκή ἰθαγένεια –τὴν αὐτοκρατορική ἡταρεία.

Δημιούργησαν, λοιπόν, σόκ στήν ὕστερη ἀρχαιότητα τὰ δύο χαρακτηριστικά ὑπό τὰ ὁποῖα ἐμφανίστηκε ἡ Ἐκκλησία στήν ὕστερη ἀρχαιότητα: Πρῶτον, ἡ πεποίθηση ὅτι ἡ πολιτισμική καί ἡ θρησκευτική ταυτότητα δέν ἄρρηκτα συνυφασμένες. Καί δεύτερο, ἡ ἔννοια τῆς ἱεραποστολῆς. Εἰδικά αὐτή ἀποτέλεσε ἕνα πραγματικό novum· πραγματικό νεωτερισμό τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὅπως ἔχει ἐπισημανθεῖ παραστατικά, στόν προχριστιανικό κόσμο οἱ μεταστροφές δέν εἶχαν τό νόημα τῆς ἐγκόληψης μιᾶς παγκόσμιας ἀλήθειας, ἀλλά τῆς ἐπιλογῆς τοῦ ἐκάστοτε κατάλληλου γιαντροῦ ἀνάμεσα σέ πολλούς.

Χαρακτηριστική τοῦ γεγονότος ὅτι εἰδοποιός διαφορά μεταξύ Ἐκκλησίας καί προχριστιανικοῦ κόσμου ἦταν καθαυτὴ ἡ ἔννοια τῆς οἰκουμηνικῆς ἱεραποστολῆς, εἶναι μιὰ μαρτυρία τοῦ 2ου μεταχριστιανικοῦ αἰώνα: ἡ ἀγανάκτηση τοῦ ἀντιχριστιανοῦ φιλοσόφου Κέλσου, ὁ ὁποῖος μάλιστα ἦταν ἐνοθεϊστής! Διαβάζω ἀποσπάσματά του σέ μετάφραση: «Ὅποιος φαντάζεται ὅτι εἶναι δυνατό νά συμφωνήσουν σέ ἕνα νόμο οἱ Ἕλληνας καί οἱ βάρβαροι πού νέμονται τήν Ἀσία, τήν Εὐρώπη καί τήν Ἀφρική μέχρι τὰ πέρατα τῆς γῆς, δέν ξέρει τί τοῦ γίνεται» («ὁ τοῦτο οἰόμενος οἶδεν οὐδέν»). Καί συνεχίζει: «Σέ κάθε τόπο τὰ πράγματα εἶναι καλῶς καμωμένα... (καί) δέν εἶναι νόμιμο νά καταλύονται αὐτὰ πού ἀπό παλιά ἔχουν κατά τόπους θεσπιστεῖ». «Πρέπει... ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νά ζοῦν σύμφωνα μέ τὰ πατροπαράδοτα, χωρίς νά μπορεῖ κανένας νά τοὺς κατηγορεῖ γι' αὐτό. Ἀντίθετα, τοὺς Χριστιανούς μποροῦμε νά τοὺς κατηγορήσουμε καθόσον ἐγκατέλειψαν τὰ πάτρια γιά νά ὑπερασπιστοῦν τή διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ, χωρίς νά ἀπο-

τελοῦν ἕνα ἔθνος ὅπως οἱ Ἰουδαῖοι. Τοὺς Ἰουδαίους δέν μπορεῖ νά τοὺς ἐπικρίνει κανείς πού προστατεύουν τὰ ἔθιμά τους· μπορεῖ ὅμως νά ἐπικρίνει ἐκείνους πού ἐγκατέλειψαν τὰ δικά τους γιά νά ἰδιοποιηθοῦν τῶν Ἰουδαίων».

Ἐναν αἰώνα μετὰ τόν Κέλσο (κατὰ τόν 3ο, δηλαδή, αἰώνα) ὁ ἐπίσης ἀντιχριστιανός φιλόσοφος Πορφύριος στοιχήθηκε μέ τόν Κέλσο καί ἐπέκρινε τίς ἀπαντήσεις πού εἶχε δώσει ὁ Ὀριγένης. Τί χρέωσε στόν Ὀριγένη; Ὅτι ἀπεμπόλησε τήν ἰθαγένεια καί ὀλίσθησε σέ «ἀπολογία... ὑπέρ τῶν ὀθνείων» σέ ἀπολογία ὑπέρ τῶν ξενόφερτων δοξασιῶν!

***

Ἡ ἔμφαση, λοιπόν, στήν ἰθαγένεια ἐκ μέρους τοῦ τρέχοντος θεολογικοῦ λόγου συνιστᾷ ἀντίφαση καί ἀντιστροφή, ὑπό τήν ἔννοια ὅτι καθίσταται βασικό ἐρμηνευτικό ἐργαλεῖο αὐτό ἀκριβῶς πού ἡ Ἐκκλησία ἤρθε νά ἀναιρέσει! Ἡ πρόσκληση στόν σημερινό ἄνθρωπο νά παραμείνει Ὀρθόδοξος ὄχι ἐπειδὴ τόν πείθει προσωπικά τό εὐαγγέλιο ἀλλά ἐπειδὴ αὐτὴ ἦταν ἡ πίστη τῶν πατέρων του, ὅσο κι ἂν μᾶς φαίνεται ζεστή, ἐδράζεται σέ μιὰ λογική προχριστιανική, πολυθεϊστική καί μεταμοντέρνα. Μπορεῖ ἡ μομφή αὐτὴ νά ἀκούγεται βαρειά (καί ὄντως εἶναι), ἂν ὅμως ἀφουγκραστοῦμε προσεκτικά τήν ἐν λόγω θεολογική καί ἐκκλησιαστική ρητορική, θά ἐντοπίσουμε ἡγεγῶνα ἀφορισμῶν πού ἐκπηγάζουν ἀκριβῶς ἀπό τή λογική τῆς ἰθαγένειας – ὡς μὴ ὤφειλαν! Ἀναφέρω ἐνδεικτικά τή φράση «ἐμεῖς πού ἔχουμε γεννηθεῖ Ὀρθόδοξοι», ἢ «ἡ Ὀρθοδοξία βρίσκεται στό DNA τῆς φυλῆς μας» κ.λπ. Εἶναι περιττό νά ἀναπτύξω ἐδῶ, γιά ποιό λόγο τέτοια παραθεολογία ἀποτελεῖ βάνουση ὑποτίμηση τῆς πίστεως ὅτι ἡ ἐκκλησιαστικὴ ταυτότητα ἀποκτᾶται μέ τό μυστήριο τῆς βάπτισης κι ὄχι μέ τή βιολογική γέννα.

Οὐδόλως τυχαῖο εἶναι ὅτι μιὰ θεολογική συνείδηση πού σαγηνεύεται ἀπό τή λογική τῆς ἰθαγένειας διαμορφώνει ἐλλημιματική στάση ἀπέναντι

στό θεμελιῶδες χαρακτηριστικό τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ἱεραποστολή. Ἡ τὴν προσπερνᾷ, ἢ (προσέξτε τὴν ὁμοιότητα μέ τὴν προχριστιανικὴ Ἀθήνα) τὴν ἀσκεῖ ὡς πολιτογράφηση τῶν ἄλλων στὴ δική της πολιτισμική ἢ ἐθνικὴ ἰθαγένεια! Ἡ ἀπό τὴ μιὰ ἴσταται ἡ Σκύλλα τῆς ἱεραποστολικῆς ἀφασίας, ἀπὸ τὴν ἄλλη ὀρθώνεται ἡ Χάρυβδη τοῦ πολιτισμικοῦ ἱμπεριαλισμοῦ! Ἀμφότερα, ἰλιγγιώδεις στρεβλώσεις τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ γεγονότος! Ἐχουμε συλλογιστεῖ τί σημαίνει μιὰ Ἐκκλησία πού κατανοεῖ τὸν ἑαυτὸ τῆς ἐθνικά, ἀπὸ τὴ μιὰ νά διακηρύττει ὅτι ἡ θρησκευτικὴ καί ἡ πολιτισμικὴ ταυτότητα εἶναι ἄρρηκτα συνυφασμένες, καί ἀπὸ τὴν ἄλλη νά καμώνεται ὅτι καί γιά τὴν ἱεραποστολή νοιάζεται; Ἡ ὑποστηρίζουμε ὅτι ἡ θρησκευτικὴ καί ἡ πολιτισμικὴ ταυτότητα εἶναι ἄρρηκτα συνυφασμένες, αὐτὸ σημαίνει ὅτι οἱ ἴδιοι ἡμέτε στόν Ἰνδὸ ὅτι δέν μπορεῖ παρά νά παραμείνει γιά πάντα Ἰνδουιστής.

Τό νιώθω ὅτι ὑπάρχουν στό προκείμενο πλῆθος καιρίων ζητημάτων πού χρειάζονται διευκρίνιση (ὅπως, ἢ.κ., ὁ τρόπος μέ τὸν ὁποῖο τό ἐπί μέρους γίνεται σάρκα τῆς Ἐκκλησίας, ποτέ ὅμως πηγὴ σωτηρίας· ἢ ὁ τρόπος μέ τὸν ὁποῖο ἡ χριστιανικὴ «μεγάλῃ ἀφήγηση» δέν θά καταστήσει ὀλοκληρωτισμός, ἀλλά θά ἀφουγκράζεται τὴν πνοὴ τοῦ Πνεύματος τό ὁποῖο ὅπου θέλει πνεῖ καί ἐργάζεται γιά τὴ σωτηρία ὄλων). Ἀλλά δέν θά ἐπεκταθοῦμε ἐδῶ σ' αὐτὰ. Ἡ μᾶς ἐπιτραπεῖ νά κλείσουμε μέ μιὰ μόνο ἐπισήμανση.

Πέραν τῆς θεολογικῆς θέσης, πού προανέφερα, ἡ ὁποία στήν Παγκοσμιοποίηση ἀπαντᾷ μέ ὑποχώρηση στό τοπικό, εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὑπάρχει κι ἄλλη, σαφῶς πιὸ εὐρύχωρη. Εἶναι ἡ θέση ἡ ὁποία στήν Παγκοσμιοποίηση ἀντιπροτείνει τὴ χριστιανικὴ οἰκουμηνικότητα. Λαμπρὴ θέση, ὅμως κι αὐτὴ χρειάζεται, νομίζω, ἀναστοχασμό. Ἡ Ἐκκλησία δέν ἔχει λόγο ὑπαρξῆς τῆς καί πεδίο τῆς ἀποστολῆς τῆς δέν εἶναι μιὰ –ἄς ποῦμε– ἐνδοχριστιανικὴ ἰθαγένεια,

ἀλλά αὐτὸς καθαυτὸς ὁ κόσμος. Ἡ Παγκοσμιοποίηση καθαυτὴ. Ἡ ἄς θυμηθοῦμε ὅτι, πρὶν ἀπὸ τό πάθος Του, ὁ Χριστὸς ὄρισε τὴ Γαλιλαία ὡς τόπο τοῦ ἐπόμενου ραντεβού μέ τοὺς μαθητὲς του. Ὅπερ καί ἐγένετο μετὰ τὴν ἀνάστασή Του.

Γιατί ἄραγε ἐπέλεξε εἰδικά τὴ Γαλιλαία; Γιατί νά μὴ συναντιόνταν, λόγου χάριν, ὅπου θά τύχαινε νά βρίσκονταν οἱ μαθητὲς μετὰ τὴν ἀνάσταση; Μήπως, ἄλλωστε, δέν συναντήθηκαν στό οἶκημα ὅπου ἦταν ἤδη μαζεμένοι, στόν δρόμο πρὸς τοὺς Ἐμμαούς, στό ψάρεμα τῆς Τιβεριάδας κ.λπ.;

Νομίζω ὅτι εἰδικά μέ αὐτὸ τό ραντεβού ὁ Χριστὸς ἔρχεται νά τραβήξει τό χαλὶ κάτω ἀπὸ τὰ πόδια ὄσων ἀντιλαμβάνομαστε τὴν ἐκκλησιαστικὴ κοινότητα ὡς περικλειστο κουκούλι· ζεστό μὲν, ἀλλά κουκούλι. Εἶναι γεγονός ὅτι τό νά λειτουργεῖ ἡ Ἐκκλησία ἀληθῶς ὡς κοινότητα κι ὡς οἰκογένεια εἶναι ὄντως ζωτικὸ ζητούμενο. Ἡ ὅμως εἶναι μόνο αὐτὸ, ἂν δηλαδή μοναδικὸ χαρακτηριστικὸ τῆς εἶναι μιὰ κεντρομόλη τάση, τότε ἡ Ἐκκλησία μπορεῖ μὲν νά μὴ θρυμματιστεῖ σέ ἀκοινώνητες ἀτομικότητες, οὐδόλως ὅμως ἀποκλείεται νά καταστήσει κεντρομόλο ὑπνωτήριο (μέ τὸν ἀπαραίτητο ὑπνωτιστὴ του, βεβαίως). Τό ἐκκλησιαστικὸ γεγονός, λοιπόν, γιά νά ἀληθεύει χρειάζεται νά δεξιῶνεται ταυτόχρονα μιὰ τάση φυγόκεντρον. Νά συνιστᾷ κοινότητα μὲν, ἀλλά ἀνοικτὴ στόν κόσμο: μέ ἔγνοια γιά τὸν κόσμο καί σέ διάλογο μαζί του. Δεῖτε, λοιπόν, ὅτι ἡ Γαλιλαία ἐμφανίζεται στό εὐαγγέλιο μέ ἕναν ἰδιαίτερο προσδιορισμό. Εἶναι ἡ «Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν», ἡ Γαλιλαία πού τὴν κατοικοῦν εἰδωλολάτρες. Ἡ ἔτσι τὴν ἀποκαλεῖ ὁ Ματθαῖος, ἀκοινοθώντας τὸν Ἡσαΐα. Οἱ μαθητὲς, κοντολογίης, καλοῦνται νά συναντήσουν τὸν Χριστὸ ἐκεῖ ὅπου βρίσκεται ἡ πολυεθνικότητα: στό σταυροδρόμι τῶν πολιτισμῶν καί τῶν πίστεων. Ἐκεῖ πού μπορεῖ νά σταθεῖ μόνο ὁποῖος ἔχει μαρτυρία νά δώσει.

Θανάσης Ν. Παναθανασίου

Χειροτονία νέου Κληρικού

Ένας νέος κληρικός χειροτονήθηκε από τον Μητροπολίτη Νιγηρίας Άλέξανδρο για την αρχιερατική περιφέρεια της Δημοκρατίας του Μπενίν. Πρόκειται για τον π. Μωυσή, καθηγητή μαθηματικών, έγγαμο και πατέρα δύο παιδιών.

Ο νεοχειροτονηθείς εργάστηκε ως κατηχητής επί σειρά ετών στη νεοσύστατη ένορία της Γεννήσεως του Κυρίου, στην πόλη Άμπομέυ. Καρπός της διακονίας του και της αγάπης του για την Έκκλησία είναι η δημιουργία των εκκλησιαστικών κοινοτήτων του αγίου Μάρκου, των αγίων Πέτρου και Παύλου και του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, σέ γειτονικές κομότητες.

Αποφοίτησε από την ορθόδοξη εκκλησιαστική Σχολή του αγίου Μάρκου στην οποία τώρα διδάσκει.

Ο νέος πρεσβύτερος θα διακονήσει στον ιερό Ναό της Γεννήσεως του Κυρίου, ο οποίος χτίστηκε εις μνήμην Χρήστου Μπότσου από τη σύζυγό του και ο οποίος σύν Θεώ θα εγκαινιασθεί σύντομα.

Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον

Δύο νέοι Ναοί θεμελιώθηκαν με τη χάρη του Θεοῦ στη Μητρόπολη Νιγηρίας από τον Σεβασμιώτατο κ. Άλέξανδρο κατά τον μήνα Νοέμβριο.

Τό Σάββατο 15 Νοεμβρίου 2008 έγινε αγιασμός για την επανέναρχη των εργασιών ανοικοδομήσεως του ιεροῦ Ναοῦ της Γεννήσεως του Κυρίου και του αγίου Εὐσταθίου στό χωριό Umuho-Okabia, της Πολιτείας Imo της Νιγηρίας.

Πρὶν μερικά χρόνια και μέσα από πολλή δυσκολία αγοράστηκε ένα κομμάτι γῆς στό ὁποῖο εἶχε ξεκινήσει ἡ ανέγερση τοῦ Ναοῦ. Εἶχαν μπεῖ τά θεμέλια

και ξεκίνησε τό χτίσιμο πού ὁμως σταμάτησε λόγω ἐλλείψεως χρημάτων. Γιά σχεδόν τρία χρόνια ἡ ἐκκλησιαστική κοινότητα συναθροίζονταν στόν ἀνοιχτό αὐτό χώρο κάτω ἀπό τόν καυτό ἥλιο ἢ τή δυνα-

τή βροχή γιά νά γίνουν μέτοχοι « ζωῆς αἰώνιου», μέ τή βεβαιότητα ὅτι κάποια μέρα οἱ προσευχές τους θά εἰσακούγονταν.

Καί ὄντως «ὁ κόπος αὐτῶν οὐκ ἔστιν κενός ἐν Κυρίῳ». Οἱ προσευχές τους εἰσακούσθηκαν. Κάποιες χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά, τρία ἀδέλφια ἀποφασίζουν στήν μνήμη τῶν γονέων τους, τοῦ μακαριστοῦ π. Χρήστου και τῆς πρεσβυτέρας Εὐσταθίας Κομνηνοῦ, νά χτίσουν ἕνα Ναό. Νά στήσουν ἕνα «θυσιαστήριο» σάν κι αὐτό πού συνειδητά και μέ ἀφοσίωση ὑπηρετήσε ἐπί δεκαετίες ὁ πατέρας τους μέ τή διακριτική παρουσία και στήριξη τῆς πρεσβυτέρας του.

Τὴν Κυριακή 16 Νοεμβρίου 2008, ὁ Θεός μᾶς ἀξίωσε νά θεμελιώσουμε ἕναν ἀκόμα Ναό στήν πόλη Umudioka τῆς Πολιτείας Anambra τῆς Νιγηρίας. Τόν Ναό τῆς Παναγίας τῆς Κεχαριτωμένης (Υπαπαντή) και τοῦ Ὁσίου Νήφωνος Ἐπισκόπου Κωνσταντιανῆς τῆς κατ' Αἴγυπτον.

Καί πάλι «εἰς μνημόσυνον αἰώνιον», ἀφοῦ χτίζεται στή μνήμη τοῦ μακαριστοῦ και προσφιλοῦς ἀδελφοῦ Ἀρχιμανδρίτου Νήφωνος Βιντζηλαίου, τόν ὁποῖο τόσο γρήγορα ἐκάλεσε κοντά του ὁ Κύριος. Δύσκολη ἡ μάχη μέ τόν καρκίνο. Μεγάλη ἡ πίστη του ὁμως, μεγάλη και ἡ ὑπομονή του. «Ἐν χειρὶ Θεοῦ» τώρα ὁ π. Νήφων συνεχίζει νά ζεῖ στίς καρδιές ὄλων ὄσων τόν ἐγνώρισαν, ἄκουσαν τόν λόγος του, ἀκούμπησαν στό πετραχήλι του. Συνεχίζει και θά συνεχίζει νά ζεῖ και κοντά μας, ἐδῶ στή Νιγηρία, στήν Ἐκκλησία πού ὁ πνευματικός του πατέρας, Ἀρχιμανδρίτης π. Ἀντώνιος Ἀβραμιώτης και τά πνευματικά του παιδιά ἀποφάσισαν νά χτίσουν στή μνήμη του.

15 και 16 Νοεμβρίου 2008. Μέρες χαρᾶς, ἀνείπωτης χαρᾶς γιά δεκάδες ἀνθρώπους χιλιόμετρα μακριά. Πανηγύρι, χοροί και τραγούδια στίς τελετές θεμελιώσεως τῶν δύο αὐτῶν Ναῶν. Ἀλλά και θερμή προσευχή γιά τήν ἀνάπαυση ἐκείνων πού ἔγιναν ἡ αἰτία τῆς δικῆς τους χαρᾶς. Τραγούδι και χορός. Εὐχαριστία, αἶνος και δοξολογία γιά τό πέρασμα τοῦ παπα-Χρήστου, τῆς πρεσβυτέρας Εὐσταθίας και τοῦ παπα-Νήφωνα στά χέρια τοῦ Θεοῦ. Γιά τή ζωή πού ἀξιώθηκαν νά ζήσουν, γι' αὐτό πού ἦταν, γι' αὐτό πού πρόσφεραν ὄχι μόνο στοῦς «ἐγγύς», ἀλλά και στοῦς «μακράν».

Ὁ θάνατος τοῦ Κυρίου τους, «ἀθανασίας γέγονεν πρόξενος». Θά τοημοῦσα νά πῶ ὅτι τό ἴδιο και ὁ δικός τους! Ἀφοῦ ὁποῖος στά μέρη αὐτά πραγματικά τήν ἀναζητᾶ, θά μπορεῖ μέ μία κίνηση νά τήν κατακτήσει. Μέ μία ἀπλή κίνηση. Γυρνώντας τό πόμοιο τῆς ἐξώπορτας. Καί ἀνοίγοντας τήν πόρτα αὐτῶν τῶν Ναῶν, θά ἀνοίγεται μπροστά του ἡ δυνατότητα τῆς σωτηρίας, τῆς αἰώνιας ζωῆς. Στό χέρι τοῦ καθενός ἡ κατάκτησή της.

Καί κάπου ἐκεῖ, ἀθόρυβα, ἀθέατα, θά στέκονται «οἱ αἴτιοι». Ἄν τά μάτια τῆς ψυχῆς μας εἶναι καθαρά θά μπορούμε νά διακρίνουμε τόν παπα-Νήφωνα και τόν παπα-Χρήστο μπροστά στό θυσιαστήριο, στόν Ἄρνο, λαμπάδες καιόμενες στήν αἰώνια λειτουργία τῶν ἐσχάτων. Καί πῶς πέρα, κάπου ἐκεῖ και ἡ Πρεσβυτέρα..γιά τό πρόσφορο, γιά τά καντήλια, γιά τό θυμιατό... Ἄν τά μάτια τῆς ψυχῆς μας μᾶς τό ἐπιτρέπουν.

Νήφωνος ἱερομονάχου, Χρήστου πρεσβυτέρου και Εὐσταθίας πρεσβυτέρας, αἰωνία ἡ μνήμη!

† Ὁ Νιγηρίας Ἀλέξανδρος

Ίεραποστολικές προκλήσεις στήν αφρικανική πραγματικότητα τῆς συγχρόνου ὀρθοδόξου μαρτυρίας

ΜΙΑ ΑΝΟΙΧΤΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Πολλές φορές τὰ ἄρθρα καί τὰ κείμενα περί Ίεραποστολῆς ἐνῶ μεταφέρουν τή ζωντάνια τοῦ ἀποστολικοῦ ἔργου, τήν προσπάθεια τῶν ἱεραποστόλων καί τίς ἀντικειμενικές δυσκολίες μέσα στίς ὁποῖες πραγματοποιεῖται αὐτό τό ἔργο, ἐν τούτοις πολύ λίγες φορές κατορθώνουν νά δώσουν τίς διαστάσεις μέσα στίς ὁποῖες καλούμεθα νά δώσουμε τή μαρτυρία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἔτσι, ὑποσυνείδητα, θά ἠέγαμε ὅτι, στά μάτια τοῦ κάθε ἀναγνώστου (φίλου τῆς ἱεραποστολῆς ἢ τυχαίου ἀναγνώστου), περνάει τό μήνυμα ὅτι αὐτό τό ἔργο καί ὡς ποσότητα, ἔκταση καί ποιότητα εἶναι δυνατόν νά συντελεῖται, νά συντηρεῖται, νά ἀναπτύσσεται (ἐπεκτείνεται), νά καθλιεργεῖται καί ἀπό ἕνα μόνον πρόσωπο! Τόν ἱεραπόστολο, ἐπίσκοπο, ἱερέα, ἱερομόναχο, μοναχό ἢ μοναχή ἢ λαϊκό.

Ἡ ἰδέα αὐτή ἰδέα, ἔχει βρεῖ γόνιμο ἔδαφος στίς σκέψεις πολλῶν καί ἔτσι, ὅταν κάποιος, καλοπροαίρετος ἐπίσκοπος, ἱερέας, μοναχός ἢ λαϊκός, ὑπεύθυνος κάποιου συλλόγου γιά τήν ὑποστήριξη τοῦ ἀποστολικοῦ ἔργου, συζητᾷ μέ ἕναν ἱεραπόστολο ἀγγίζει ὅλα τὰ θέματα ἐκτός ἀπό τό θέμα τῶν συνεργατῶν, τῶν «ἐργατῶν» πού θά πρέπει νά συνδράμουν στόν θερισμό.

Ἡ συνήθης κατάληξη αὐτῶν τῶν συζητήσεων σέ πολλῆς περιπτώσεις εἶναι ἡ προτροπή: «Πρέπει νά βρεῖτε συνεργάτες...».

Κανένας βέβαια δέν ὑποδεικνύει κάποιον τρόπο γιά τήν ἐξεύρεση τῶν συνεργατῶν.

Διότι δέν εἶναι δυνατόν κάποιος ἱεραπόστολος νά πάρει τοὺς δρόμους καί νά γυρίζει ἀπό μητρόπολη σέ μητρόπολη καί ἀπό μοναστήρι σέ μοναστήρι καί ἀπό σύλλογο σέ σύλλογο καί νά ἀναζητεῖ συνεργάτες. Στήν καλύτερη περίπτωση θά χαρακτηρισεῖ σάν «περίεργος».

Ἐπειτα, τό θέμα τῶν συνεργατῶν τῆς ἱεραποστολῆς εἶναι καί θέμα κλήσεως ἀπό τόν Θεό καί θέμα ἐσωτερικῆς κλήσεως τοῦ ὑποψηφίου συνεργάτου.

Ὅσο ἱερό ἐνθουσιασμό καί νά προκαλέσει ἕνας ἱεραπόστολος, μέ τήν παρουσία του καί τοὺς λόγους του, σέ κάποιο ἀκροατήριο, δέν εἶναι δυνατόν αὐτός ὁ ἐνθουσιασμός νά εἶναι μιά γερή πνευματική βάση γιά τήν ἐξοδο τοῦ ὑποψηφίου συνεργάτου καί τήν εἰσοδό του σέ ἕναν ἱεραποστολικό ἀμπελών.

Χρειάζεται μιά συστηματική ἐνασχόληση τῆς Ἐκκλησίας μέ τό θέμα αὐτό.

Δέν εἶναι δυνατόν ἀνάμεσα στίς σύγχρονες ἱερατικές ἢ μοναχικές κλήσεις νά μὴν ὑπάρχουν καί κλήσεις μέ ἱεραποστολικές προεκτάσεις. Κάθε χρόνο ἐξαπολύεται κάποια ἐγκύκλιος σχετικά μέ τή ζωογόνηση τῶν ἱερατικῶν κλήσεων ἀπό τό Σῶμα τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας καί προτρέπονται καί οἱ κατά τόπους Μητροπολίτες νά ἀφιερῶσουν κάποια ἐνεργητικότητά τους καί σ' αὐτό τό θέμα.

Ἄσχετα μέ τό ἀποτέλεσμα αὐτῶν τῶν ἐνεργειῶν καί γενικῶς καί κατά τόπους, μήπως μέσα στό περιεχόμενο τῶν ἐγκυκλίων, ὁμιλιῶν καί διαφόρων ἐνεργειῶν θά πρέπει νά εἰσελθεῖ καί μιά παράγραφος περί τῆς ἱεραποστολικῆς ἐργασίας στοὺς σύγχρονους ἱεραποστολικούς ἀμπελώνες;

Διότι πολλῆς φορές μετ' ἐκπλήξεως καί λύπης συναντοῦμε κληρικούς οἱ ὁποῖοι δηλώνουν ὅτι, δέν γνωρίζουν «εἰδικά» τήν ὑπαρξη τῆς Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολῆς!

Ἄκουσαν κάτι γενικό ἀπό τοὺς καθηγητές τους σέ κάποια σεμινάρια ὅτι, κάπου, γενικά καί ἀόριστα, ὑπάρχει Ὁρθόδοξη Ἱεραποστολή ἀλλὰ ἐπειδὴ ὁ τρόπος πού ἔλαβαν αὐτήν τήν πληροφορία ἦταν καί αὐτός γενικός καί ἀόριστος, δέν ἀπέσπασε τό ἐνδιαφέρον τους γιά κάτι περισσότερο.

Μήπως πέραν τῶν τυπικῶν ἐνεργειῶν, (Ἐβδομάδα Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, περιφορά εἰδικοῦ δίσκου γιά τήν Ἐξωτερική Ἱεραποστολή κ.λπ.), θά πρέπει νά γίνουν καί κάποιες πιό εἰδικές καί συστηματικές ἀναφορές καί ἀναλύσεις καί κάποιες προτροπές, παραινέσεις, συμβουλές γιά τήν ἀνάγκη συνεργατῶν στήν ἱεραποστολή;

Ἡ ἀνάγκη συνεργατῶν στά ἱεραποστολικά κλημάκια εἶναι ἐπιτακτική ὅσο καί ἡ ἐπάνδρωση τῶν κενῶν ἐνοριακῶν θέσεων κάθε Μητροπόλεως. Εἶναι θέμα οὐσιώδες καί ζωτικῆς σημασίας γιά τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Γιά νά γίνουμε κατανοητοί θά κάνουμε μιά μικρή διευκρίνιση: Ὑπάρχουν δύο ἱεραποστολικά κλημάκια στήν Ἀφρική ἐπανερωμένα ἐδῶ καί χρόνια μέ ἕναν σεβαστό ἀριθμό ἐθελοντῶν συνεργ-

γατῶν, γιά τὰ ὁποῖα δέν γεννᾶται θέμα τέτοιος ἀνάγκης ἀλλὰ ὑπάρχουν καί ὅλα τὰ ὑπόλοιπα, ἱεραποστολικά κλημάκια, πού εἶναι ἡ πλειοψηφία, τὰ ὁποῖα εἶναι τῆς δυνάμεως τοῦ ἐνός ἱεραποστόλου.

Δέν μπορούμε νά ἐντάξουμε τόν τοπικό κληρο κάθε ἱεραποστολικῆς Μητροπόλεως ἢ Ἐπισκοπῆς στή δύναμη τῶν συνεργατῶν, διότι στίς περισσότερες περιπτώσεις ὁ τοπικός κληρος συνίσταται στήν πλειοψηφία του ἀπό αὐτό πού ὁ μακαριστός π. Κοσμάς Γρηγοριάτης χαρακτήριζε μέ τόν ἐπιτυχῆ ὄρο: «ἀναγκαστικές χειροτονίες», δηλαδή μὴν ἔχοντας συνεργάτες στήν ἀρχή τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου ὁ ἱεραπόστολος ἀναγκάζεται νά ἐπιλέξει καί νά προτείνει πρὸς χειροτονίαν ἀπό τὰ πρῶτα πρόσωπα πού ἔχει κοντά του γιά νά μπορέσει νά ὑπάρξει μιά συνέχεια σ' αὐτή τήν ἀρχή.

Ἐνας κληρος, λοιπόν, ὁ ὁποῖος ἔχει γεννηθεῖ καί ἔχει μεγαλώσει μέ τήν νοοτροπία κάποιων ἀλλήλων χριστιανικῶν «ἐκκλησιῶν», ἢ τοῦ ἀνιμισμοῦ, ἔχει γνωρίσει τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία κάποια χρόνια καί ἔχει παρακολουθήσει κάποια σεμινάρια Ὁρθοδόξου Θεολογίας γιά νά γίνει κληρικός καί μόνον. Ὅσοι παρακολούθησαν σπουδές Θεολογίας στό ἐξωτερικό στήν πλειοψηφία τους δέν ἐπέστρεψαν ποτέ στίς ἱεραποστολικές Μητροπόλεις, οἱ ὁποῖες τοὺς ἀπέστειλαν μέ τήν ἐλπίδα νά βοηθήσουν τό μέλλον τῆς ἱεραποστολῆς, αὐτό εἶναι, ὅμως, ἕνα θέμα πού δέν μπορεῖ νά ἀναλυθεῖ στό ἄρθρο αὐτό.

Ὁ κληρος αὐτός εἶναι κατά πολύ ἀξιέπαινος καί ἀγωνίζεται μέσα σέ ἀντίξοες καί δύσκολες συνθήκες ἀλλὰ ἡ ἐκκλησιαστική του ἐμπειρία εἶναι ἐκκλησιαστική ἐμπειρία μιάς νεόφυτης ἐκκλησίας, ἡ ὁποία προσπαθεῖ νά προσλάβει τόν Λόγο τοῦ Θεοῦ, τήν ὀρθόδοξη ἐκκλησιαστική

παράδοση σαν τρόπο πορείας προς τή Βασιλεία των Ουρανών. Μέχρι όμως να γίνει αυτό τρόπος ζωής έχουμε να αντιπαλέψουμε με πολλά προβλήματα γνωστά και άγνωστα, προσιτά και απρόσιτα στον «ώριμο» Ὁρθόδοξο κόσμο.

Θά αναφέρω κάποια πρόσφατα, «ἐπιδερμικά» παραδείγματα από τήν τετραετή ταπεινή μου διακονία στον ιεραποστολικό αγρό τῆς ιερᾶς Μητροπόλεως Καμερούν.

Κάποια στιγμή εύρισκόμενος στό Γιαουντέ έλαβα μία πρόσκληση.

Ἐπρόκειτο νά χειροτονηθεῖ ἕνας νέος «ἐπίσκοπος» τῆς αυτο-ἀποκαλούμενης «Ἀποστολικῆς Καθολικῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας τοῦ Καμερούν».

Ἄγνοῦσα παντελῶς τήν ὑπαρξή της. Διάβασα μέ περιέργεια τήν πρόσκληση καί κατάλαβα ὅτι ἐπρόκειτο περί νέου κατασκευάσματος.

Ἡ χειροτονία θά γινόταν σέ ἕνα γήπεδο, παρουσίᾳ καί κάποιων πολιτικῶν ἀρχῶν. Ἀκολουθοῦσε ἕνα πρόγραμμα ἑορτασμοῦ σέ κάποιο ἐστιατόριο κοντά στό γήπεδο καί στό τέλος ὑπῆρχε μία ἐπισήμανση-προτροπή: «Τά δῶρα σας εἶναι εὐπρόσδεκτα».

Δέν ἐτίθετο καν θέμα νά ανταποκριθῶ στήν πρόσκληση αὐτή ἀλλά προβληματίστηκα γιά τήν παρουσία ἀλλῆς μιᾶς ἐπιλεγόμενης «ἐκκλησίας» πού θά χρησιμοποιοῦσε τό ὄνομα τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας καί θά μεγάλωνε τή σύγχυση πού ἐπικρατεῖ στον κόσμο ἀνάμεσα στον ὁποῖο προσπαθοῦμε νά δώσουμε τή μαρτυρία τῆς Ὁρθοδοξίας.

Τοποθέτησα τήν πρόσκληση σέ ἕνα φάκελο στό ἀρχεῖο καί σκέφθηκα ὅτι καλό εἶναι νά ὀργανώσουμε μία σειρά ἀπό ὁμιλίες στίς

ἐκκλησίες μας γιά νά ἐνημερώσουμε τούς πιστούς μας.

Συζητήσα τό θέμα καί μέ τόν Γενικό Ἀρχιερατικό Ἐπίτροπο π. Δημήτριο καί καταλήξαμε νά ἐξαπολύσουμε καί μία ἐγκύκλιο ἡ ὁποία νά δημοσιευθεῖ καί στίς τοπικές ἐφημερίδες. Ἀναλογιζόμενοι συγχρόνως ὅτι, καί ἄλλῃς ἐγκύκλιοι πού δημοσιεύτηκαν στον Τύπο εἶχαν σαν ἀποτέλεσμα νά ξεσπάσει μία πολεμική ἐναντίον μας, π.χ. καταδικάζαμε τήν πρακτική, τή συμμετοχή καί τήν προσφυγή τῶν πιστῶν σέ μάγους καί μαγικές τελετές κ.λπ. καί δεχθήκαμε τά πυρά ὄλων τῶν μάγων πού ἐβλήσαν στό πρόσωπο καί τῶν ἀφελῶν πιστῶν μας «τήν ἐλπίδα τοῦ κέρδους των νά ἐξαεμίζεται».

Κάποια ἀλλῆλη φορά δημοσιεύσαμε μίαν Ἐγκύκλιο γιά τό ποιοί εἶναι οἱ Κανονικοί Ὁρθόδοξοι Ἱερεῖς τῆς ιερᾶς Μητροπόλεως Καμερούν καί ποιές οἱ νόμιμες καί κανονικές Ὁρθόδοξες ἐνορίες μας καί δεχθήκαμε μίαν ἐπίθεση ἄνευ προηγουμένου ἀπό ὅσους ἐμφανίζονται δῆθεν σαν «ὀρθόδοξοι ἱερεῖς» καί ἔχουν φτιάξει στά σπίτια τους, δῆθεν, «ὀρθόδοξες ἐνορίες», ὅπου ἐπιδίδονται σέ συστηματική τέλεση ἀκολουθιῶν, λειτουργιῶν, ἐξορκισμῶν κ.λπ. μέ μερικό ἢ καί ὀλικό ἀνακάτεμα μαγικῶν πρακτικῶν, φίλτρων καί θεραπευτικῶν σκευασμάτων.

Ἀξιοπρόσεκτα σημεῖα στήν πολεμική ὄσων μάγων ἐθίγοντο, ἐκτός τῆς ἀκράτου ἡσασπολογίας ἦταν καί ἐρμηνεῖες τοῦ τύπου: «Αὐτό τό μεγάλο τσουκάλη πού ἔχουν σέ μία γωνιά τῆς Ἐκκλησίας (δηλαδή ἡ κολυμβήθρα) τό ἔχουν γιά νά μαγειρεύουν τά μικρά παιδιά καί νά τά τρώνε καί ὁ Δεσπότης ὅταν βγαίνει μέ τά κεριά (δικηροτρύκηρα) θυμίζει στους πιστούς ὅτι αὐτός θά βάλει τή φωτιά στό μεγάλο τσουκάλη τό βράδυ ὅταν θά μαζευτοῦν κρυφά...».

Σάν νά ἐπαναλαμβάνονται τά ἴδια λόγια μέ τά ὁποία κατηγοροῦσαν οἱ παγανιστές τίς λατρευτικές συνάξεις τῶν πρώτων Χριστιανῶν.

Δέος καί ἐκπλήξη! Ἀλλά καί μιά ἀπτή πραγματικότητα ὅπου καλεῖσαι νά ὁμολογήσεις τοῦ Χριστοῦ τήν πίστη τήν Ἁγία καί νά μαρτυρήσεις γι' αὐτήν.

Μεταξύ τῶν διαφορῶν ἀντιδράσεων δέχθηκα

τότε καί τήν ἐπίσκεψη ἑνός ἐπιλεγόμενου «ἀρχιεπισκόπου» τῆς «ἀρχαίας ὀρθόδοξου καί βυζαντινῆς ἐκκλησίας», ὁ ὁποῖος συνοδευόταν ἀπό ἕναν «βοηθό ἐπίσκοπο» καί μίαν «ἡγουμένην». Ὅλοι τους ἔφεραν τήν ἀμφίεση τοῦ κλήρου τῶν Καθολικῶν. Μοῦ παραπονέθηκαν ὅτι αὐτή ἡ Ἐγκύκλιος πού δημοσιεύσαμε στά Μ.Μ.Ε. τούς δημιούργησε προβλήματα μέ τό «ποιμνιό» τους καί ἤλθαν νά μέ πείσουν νά γράψω καί τά ὄνόματά τους σέ μιά συμπληρωματική Ἐγκύκλιο πού ἔπρεπε ὅπωςδήποτε νά ξαναδημοσιεύσω. Μοῦ προσκόμισαν δέ καί φωτογραφίες ὅπου συλλειτουργοῦσε ὁ «ἀρχιεπίσκοπος» μέ ἕνα νέο ἐπιλεγόμενο «πατριάρχη Κιέβου» (σ.σ.: Πρόκειται περί τοῦ ἐσχάτου οὐνιτικοῦ κατασκευάσματος).

Μίλησα ἀρκετά μαζί τους καί ὁ «ἀρχιεπίσκοπος» μοῦ εἶπε: «Ἐμεῖς ἤμασταν μιά «ἀνεξάρτητη ἐκκλησία», λόγῳ τῆς συνεχοῦς ἀρνήσεως τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας νά μέ χειροτονήσουν ἐπίσκοπο, ταξίδεψα στή Γαλλία, ὅπου ἕνας «ἀνεξάρτητος ἐπίσκοπος» μέ χειροτόνησε ἔγγαμο διάκονο, πρεσβύτερο καί ἐπίσκοπο (!). Μετά γύρισα στό Καμερούν καί ἴδρυσά τή δική μου «ἐκκλησία». Ὅταν ἰδρύθηκε τό νέο πατριαρχεῖο τοῦ Κιέβου, ὑπῆρχε ἕνα «μανιφέστο», μιά ἀνακοίνωση πού, μεταξύ τῶν ἀλλῶν, ἔλεγε: «Ὅποιος ἀναγνωρίζει τό πατριαρχεῖο μας τόν ἀναγνωρίζουμε καί ἐμεῖς. Ἔτσι ἀναγνώρισα τόν νέο πατριάρχη καί αὐτός μέ ἀναγνώρισε. Ὁ πατριάρχης μας εἶναι ὀρθόδοξος ἄρα καί ἐμεῖς εἴμαστε ὀρθόδοξοι».

Ὁ συλλογισμός του ἀπλός, ἀπλοῦστατος, χωρίς καμιά θεολογική, ἐκκλησιολογική ἢ δογματική νύξη, δημιουργοῦσε ...κόσμους καί κόσμους. Εἶχε ἤδη δημιουργήσει «δική του ἐκκλησία» πρὶν ὁποιαδήποτε χειροτονία καί ζητοῦσε νά χειροτονηθεῖ. Μιλήσαμε ἀρκετά, τούς ἐξήγησα ὅτι μποροῦσα καί ἔφυγαν φανερά δυσανεστήμενοι μαζί μου.

Θά ἐπιστρέψω, ὅμως, στήν ἀρχική περίπτωση τῆς προσκλήσεως πού δέχθηκα γιά νά παραστῶ στή χειροτονία τοῦ «νέου ἐπισκόπου», ἡ ὁποία ἀποτελεῖ καί τό ἔναυσμα αὐτῆς τῆς γραφῆς.

Μία ἑβδομάδα μετά τήν παραλαβή τῆς προσκλήσεως, δέχθηκα τήν ἐπίσκεψη τοῦ «ὑποψη-

φίου» πρὸς χειροτονία «νέου ἐπισκόπου» τῆς «ἀποστολικῆς, καθολικῆς καί ὀρθόδοξου ἐκκλησίας».

Ἦρθε ντυμένος μέ τά μισά λειτουργικά ἄμφια τῶν καθολικῶν ἐπισκόπων καί ἀπό πάνω ἕνα ριγέ ...σμόκιν. Μέ χαιρέτησε μέ σεβασμό καί μοῦ ἐπέδωσε τρία γράμματα. Ἐνα ἀπό αὐτόν, ἕνα ἀπό τόν ἀρχιεπίσκοπό του στό Γκαμπόν καί ἕνα ἀπό τόν πατριάρχη τους στό Los Angeles.

Συζητήσαμε ἀρκετά καί τοῦ ἐξήγησα ὅτι δέν εἶναι σωστό νά χρησιμοποιοῦν τόν τίτλο «Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία», γιατί δέν ἔχουν καμία σχέση μέ τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, μιλήσαμε γιά τά Πρεσβυγενή Πατριαρχεῖα, τίς Αὐτοκέφαλες καί Αὐτόνομες Ἐκκλησίες κ.λπ.

Μέ ἄκουσε μέ προσοχή καί ἔπειτα μοῦ εἶπε: «Ἔχετε Σεβασμιώτατε, τόν Χριστιανισμό στήν Ἀφρική τόν φέρατε ἐσεῖς οἱ Εὐρωπαῖοι, γιά ἐμᾶς ἡ ἐκκλησιαστική ἱστορία τῆς Εὐρώπης καί τοῦ Μεσογειακοῦ χώρου εἶναι ἀγνωστη καί πολύ μακρινή. Ἀπό τίς ἐκκλησίες πού ἤλθαν πρώτες ἐδῶ μάθαμε ὅτι δέν ὑπάρχουν ἀλλῆς ἐκκλησίες ἐκτός ἀπό τίς ἴδιες. Δέν ἀκούσαμε ποτέ ὅτι ὑπάρχει Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Ὅταν γιά κάποιους λόγους οἱ ἐκκλησίες αὐτές μᾶς ἀπέρριψαν ἢ ἀναχώρησαν ἀπό τά χωριά μας ἀναγκαστήκαμε νά ψάξουμε γιά μιά Ἐκκλησία, κάπου νά ἀνήκουμε.

Ἔτσι δημιουργήθηκαν πολλῆς ἀνεξάρτητες, αὐτόνομες καί ἐλεύθερες ἐκκλησίες ἀλλά καί πάλι εἶδαμε ὅτι δέν ὑπάρχει κάποια κεφαλή, διότι κάθε μέρα καί κάποιος ἀλλῆλος ἱερέας, πού ἀπέρριψε ἡ τάδε ἢ ἡ δείνα ἐκκλησία, δημιουργεῖ αὐτόνομη, ἀνεξάρτητη ἢ ἐλεύθερη ἐκκλησία. Ὅταν ἀποχωρεῖ ἀπό τή ζωὴ ὁ ἰδρυτῆς τῆς αὐτόνομης ἐκκλησίας δέν ὑπάρχει συνέχεια. Μετά μάθαμε ὅτι ὑπάρχει καί τό θέμα τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς στίς χειροτονίες. Ἔτσι ἔχουμε περισσότερο ἐμπιστοσύνη νά ἀνήκουμε σέ μιά ἐκκλησία στήν Εὐρώπη ἢ στήν Ἀμερική. Ὁ πατριάρχης μας μοῦ τόνισε νά ἔρθω σέ ἐπαφή μαζί σας.

Ἐσεῖς μοῦ λῆτε τώρα ὅτι δέν εἶναι κανονικός πατριάρχης. Ἐγώ νόμιζα ὅτι εἶχα βρεῖ λύση καί τώρα μοῦ λῆτε ὅτι ὅλα αὐτά δέν εἶναι σωστά. Ἡ οικογένειά μου περιμένει νά γίνω ἐπίσκοπος σέ μιὰ πραγματική ἐκκλησία καί ἐσεῖς μοῦ τά ἀνατρέψατε ὅλα».

«Ἐχεις συναντήσει τόν πατριάρχη σας;», τόν ρώτησα.

«Ὁχι, μόνο τηλεφωνική ἐπικοινωνία εἶχαμε. Εἶναι στό Los Angeles καί ἐγώ δέν ἔχω χρήματα γιά νά ταξιδέψω ἐκεῖ».

Λυπήθηκα πραγματικά μέ τήν προχειρότητα πού κάποιοι ἐκμεταλλεύονται τήν ἄγνοια, τήν ἀδυναμία ἢ τήν ἀρχομανία κάποιων ἀλλῶν γιά νά στήσουν δῆθεν «ἐκκλησίες», γιά νά ὑπογραμμίσουν τήν ὑπαρξή τους χωρίς καμιά πραγματική θεολογική ἢ ἐκκλησιαστική γνώση.

Ὅπως κάποιοι ἐκ τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου πού σαρώνουν τήν Ἀφρική καί κάνουν «ιεραποστολή» τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου, ἡ ὁποία, ὅμως, γιά λόγους «ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας» ἀκολουθεῖ τό νέο ἡμερολόγιο, γιά τόν ἀπλοῦστατο λόγο ὅτι εἶναι ἀδύνατον νά ἐξηγήσουν στούς Ἀφρικανούς τό παλαιοημερολογιακό ζήτημα.

Ἐκμεταλλεύονται, ὅμως, τεχνέντως, τή δαιμονοφοβία ἢ πνευματοφοβία τῶν Ἀφρικανῶν καί εἰσάγουν τόν ἐξορκισμό σάν τό μοναδικό καί ἀποκλειστικό ιεραποστολικό μέσον, τό ὁποῖο καί τοὺς ἐπιλύει κάθε οἰκονομικό πρόβλημα.

Μιὰ ιεραποστολή πού δαιμονολογεῖ καταφέρει ὅ,τι δέν μπορεῖ οὔτε ὁ διάβολος νά καταφέρει: τήν ἐξίσωσή του μέ τόν Θεό μέσα στίς καρδιές τῶν Ἀφρικανῶν.

Αὐτός εἶναι ὁ χώρος ὅπου προσπαθοῦμε καθημερινά νά δώσουμε τή μαρτυρία τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μέ ὀρθόδοξο ἐκκλησιαστικό τρόπο καί μᾶς ἠλυπεῖ ἀφάνταστα τό γεγονός ὅτι τοὺς μόνους πού καταφέρνουμε νά εὐαισθητοποιήσουμε γιά νά συνδράμουν στήν πράξη καί ἀπό κοντά τό ιεραποστολικό ἔργο εἶναι, στήν πλειοψηφία τους, ἄνθρωποι χωρίς ἢ μέ πολύ μικρή ἐκκλησιαστική ἐμπειρία, μέ εὐαισθησίες ἀνθρωπιστικοῦ τύπου, πού στήν πράξη ὅμως ἀδυνατοῦν, παρά τήν καλή τους διάθεση, νά βοηθή-

σουν οὐσιαστικά τήν ιεραποστολή. Παρά ταῦτα εἶναι πρόθυμοι νά ἔλθουν δεκαπέντε ἡμέρες κοντά μας γιά νά βοηθήσουν...

Εὐαισθητοποιοῦνται, ἐπίσης, καί ἄνθρωποι μέ κάποια ἐμφανή ἢ, ἐν πρώτοις, ἀφανή ψυχολογικά προβλήματα, πού βλέπουν τήν ιεραποστολή σάν μιὰ φυγή ἀπό τήν πραγματικότητά τους. Εἶναι κατά τά ἄλλα ἀξιοθαύμαστοι γιά τήν εὐαισθησία τους ἄσχετα τοῦ ὅτι δέν εἶναι δυνατόν νά προσφέρουν πραγματική βοήθεια στήν ιεραποστολή, ἄν βέβαια δέν δημιουργήσουν καί ἐπί πλέον προβλήματα.

Ποῦ πῆγε ἄραγε ἡ διορατικότης καί τό θάρρος τῶν ποιμένων; Ποῦ πῆγε τό μαρτυρικό φρόνημα πού συνυφαίνεται καί συνυπάρχει στίς ιερατικές, μοναχικές καί ἐκκλησιαστικές κλήσεις;

Μήπως ἡ Ἐκκλησία πρέπει νά στραφεῖ κάποια στιγμή μέ μιὰ βαθύτερη σοβαρότητα στήν ἐνίσχυση τῆς ιεραποστολῆς καί μέ ἀνθρώπινο δυναμικό. Διότι κανένας ιεραπόστολος δέν θεωρεῖ, δέν πιστεύει ὅτι τό μικρό ἢ τό μεγάλο ἔργο πού ἀγωνίζεται νά ἐπιτελέσει, εἶναι ἔργο προσωπικό, ἀντίθετα ὅλοι μας θεωροῦμε καί πιστεύουμε ὅτι αὐτό πού κάνουμε εἶναι ἔργο, κατεξοχήν, ὁλόκληρης τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Μένω ἐκπληκτος καί θαυμάζω τήν ὑπακοή τῶν καθολικῶν ιερέων καί μερικῶν προτεσταντῶν παστόρων, οἱ ὁποῖοι ὅταν τελειώνουν τίς θεολογικές σπουδές τους λαμβάνουν ἀπό τήν ιεραρχία τους τόν διορισμό τους στήν ἀλλήλη ἄκρη τοῦ κόσμου γιά νά διακονήσουν τό Εὐαγγέλιο καί πολλῆς φορές νά τοὺς «ξεχάσουν» σ' αὐτή τήν ἄκρη τοῦ κόσμου γιά μερικές δεκαετίες.

Δέν μπορῶ νά πιστέψω ὅτι στίς σύγχρονες ιερατικές ἢ μοναχικές ἢ ἐκκλησιαστικές κλήσεις στόν ὀρθόδοξο χώρο δέν ὑπάρχει ιεραποστολική διάσταση.

Μήπως δέν φροντίζουμε τή ζωογόνηση αὐτῆς τῆς ιεραποστολικῆς διαστάσεως;

Μήπως εἶναι καιρός νά στραφοῦμε σάν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καί πρὸς αὐτήν τήν κατεύθυνση μέ μεγαλύτερη εὐαισθησία;

† Ὁ Καμερούν Γρηγόριος

Πάντα τά ἔδην

Μέ αὐτή τή γεμάτη ιερή τρυφερότητα διαβεβαίωση "σκλαβώνει" κυριολεκτικά τοὺς ἐπισκέπτες τῆς ιερᾶς Μονῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος στήν Κορέα ἡ πρώτη Κορεάτισσα μοναχή, ἡ ἀδελφή Ἀγάθη. Καί συνήθως διευκρινίζει: «ὄχι σάν σπίτι σας. Εἶναι τό σπίτι σας».

Καί πράγματι, ἔτσι εἶναι. Ἄνοιχτή πάντα ἡ πόρτα τῆς Μονῆς. Ἄνοιχτές οἱ καρδιές. Ἄνοιχτή ἀγκαλιά ἡ ὅλη ἀτμόσφαιρα. Κατανυκτικές οἱ ιερές Ἀκολουθίες. Πολύτιμη πηγή παρηγορίας, ἐλπίδας καί δύναμης τὰ ιερά Λείψανα τῶν εἰκοσιεσσάρων προστατῶν Ἁγίων τῆς ἐν Κορέᾳ Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, πού συχνά εὐωδιάζουν. Λυτρωτικό τό Μυστήριο τῆς ιερᾶς Ἐξομολογήσεως. Ἀναγεννητικός ὁ λόγος τοῦ Σεβασμιωτάτου π. Σωτηρίου. Στρωμένο πάντα ἓνα τραπέζι ἀπό τήν ἀδελφή, ἄλλοτε μέ «ὄ,τι βρέθηκε» κι ἄλλοτε μέ «ὅλα τά καλά τοῦ Θεοῦ». Ἔτοιμος πάντα ἓνας χώρος, ὅπου μπορεῖ νά μείνει ὁ ἐπισκέπτης ὅσο χρόνο διαθέτει. Νά γεμίσει γαλήνη ἢ ψυχὴ του. Νά καταλαγιάσει ὁ νοῦς του. Νά εἰσχωρήσει φῶς στή θολωμένη σκέψη του. Ἀλλά κι ὁ τσακισμένος ἀπό ἀγχη κι ἐντάσεις ὀργανισμὸς του νά χαλαρώσει. Γιατί ὄχι καί νά "χορτάσει ὕπνο" σ' ἓνα δωματιάκι τοῦ ξενώνα.

Κι ὅταν, στό τέλος τῆς ἐπισκέψεως, ἀκοῦν τήν ἀδελφή νά λῆει: «πάλη, μέ τό καλό, νά ἔλθετε», ὁλόψυχη εἶναι ἡ ἀπάντηση: «βεβαίως! Καί σύντομα!».

Πάντα τά ἔδην

Νά γιατί, πρὶν λίγους μῆνες, ἔκλαιγαν ἀπό χαρά οἱ Κορεάτες πού κατέκλισαν τή Μονή στή ρασοφορία αὐτῆς τῆς πρώτης Κορεάτισσας μοναχῆς, τοῦ "δικοῦ τους ἀνθρώπου".

Κι ἐμεῖς, ἄς ξαναποῦμε: «Νά εἶσαι εὐλογημένη, ἀδελφή Ἀγάθη!».

Μαρία Σπυροπούλου

Τὰ ιερά λείψανα καί ἡ εἰκόνα τῶν εἰκοσιεσσάρων Προστατῶν Ἁγίων τῆς ἐν Κορέᾳ Ἐκκλησίας, στό Καθολικό τῆς Μονῆς.

Ἐγκαίνια ναοῦ καί χειροτονία διακόνου στή Geita τῆς Τανζανίας

«Δι' οὗ (Ἁγίου Πνεύματος) γενόμενοι δυνατοί (οἱ Ἀπόστολοι) ἐν ἔργῳ καί λόγῳ... Ἐκκλησίας ἀνέστησαν, ἵδρυσαν Θυσιαστήρια... Ὡν ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ κατέχοντες τὴν παράδοσιν, προσπίπτομέν σοι τῷ αἰωνίῳ Θεῷ καί δεόμεθά σου εὐσπλαγχνε. Τὸν πρὸς τὴν σὴν ὑμνωδίαν οἰκοδομηθέντα τοῦτον Ναόν, τῆς θείας σου πλήρωσον δόξης καί τὸ παρὸν θυσιαστήριον Ἅγιον Ἀγίων ἀνάδειξον».

Στίς 14 Δεκεμβρίου 2008, μετὰ τὴν εὐλογία καὶ ἄδεια τοῦ Μακαριωτάτου Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ.κ. Θεοδώρου, τὰ θαυμαστά λόγια τῆς εὐχῆς πού ἀναφέραμε πρὶ πάντων, ἀκούστηκαν στή διάρκεια τῶν ἐγκαίνιων τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, στήν Geita, τὴν ἐπονομαζόμενη καὶ χρυσοῦπολη, λόγῳ τῶν ὀρυχείων χρυσοῦ πού ὑπάρχουν στήν περιοχή.

Τὰ ἐγκαίνια τέλεισε ὁ Μητροπολίτης μας κ. Ἱερώνυμος, βοηθούμενος ἀπὸ πολλοῦς Ἱερεῖς καὶ μετὰ τὴν παρουσία πολλοῦς Ὀρθοδόξων πιστῶν.

Ὁ ναὸς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ κτίστηκε, μετὰ τὴ βοήθεια ἑνὸς δωρητῆ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, στήν πόλην Geita πού ἔχει ἱστορική σημασία γιὰ τὴ ζωὴ τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας. Σὲ αὐτὴ τὴν περιοχή κατηχήθηκαν καὶ βαπτίσθη-

καν οἱ πρῶτοι Ὀρθόδοξοι ἀπὸ τὸν νῦν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ.κ. Ἀναστάσιο, στίς ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ 1960.

Σήμερα ἡ Geita μπορεῖ νὰ γίνῃ σημαντικό ἱεραποστολικὸ κέντρο καθὼς βρίσκεται κοντὰ στίς ἤδη ὀρθόδοξες κοινότητες Gengesaba, Bugoma, Butundwe, Busanda, Musasa καὶ διαφαίνεται δυνατότητα ἀνοίγματος πολλῶν νέων κοινοτήτων στήν περιοχή.

Οἱ Ὀρθόδοξοι ἀπὸ τὰ γύρω χωριά περπάτησαν πάνω ἀπὸ 30 χλμ., φέρνοντας καὶ τὰ φαγητά τους, γιὰ νὰ συμμετάσχουν στὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ, πού πρώτη φορά γίνονται σὲ αὐτὸ τὸ μέρος. Καὶ τὴν ἐπόμενη μέρα, στίς 15 Δεκεμβρίου, εἶχαν τὴν εὐκαιρία, ἐπίσης γιὰ πρώτη φορά, νὰ ζήσουν ἄλλο ἓνα εὐλογημένο γεγονός: τὴ χειροτονία τοῦ διακόνου Ἐλευθερίου, ἀπὸ τὴ φυλὴ Sukuma.

Μεγάλῃ χαρᾷ καὶ συγκίνηση γιὰ ὅλους τὶς δύο αὐτὲς ἡμέρες. Ἦταν μέρες πού πανηγυρικῶς βοήσαμε: «Τοῦτον τὸν οἶκον στερέωσον Κύριε» καὶ «κατάστησον αὐτὸν ἡμιμένα χειμαζομένων».

Ἀπὸ τὴν Ἱερά Μητρόπολη Μουάνζας

Ἡ Ἱερατικὴ Σχολὴ στὸ Κασικίζι

Στὴν ἱερά Μητρόπολη Μουάνζας, μετὰ τὴν εὐλογία τοῦ Μακαριωτάτου Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ.κ. Θεοδώρου λειτουργεῖ μία ἱερατικὴ Σχολή, στήν περιοχή Κασικίζι, πού βρίσκεται περίπου 75 χλμ. ἀπὸ τὴν πόλη Μπουκόμπα.

Ἡ Σχολὴ αὐτὴ λειτουργεῖ τὰ τελευταῖα ἑπτὰ χρόνια. Τὸ ἀκαδημαϊκὸ ἔτος διαρκεῖ ἀπὸ τὴν 1η Σεπτεμβρίου τῆς μίας χρονιάς μέχρι τὴν 15η Ἰουνίου τῆς ἄλλης. Τὸ πρόγραμμα σπουδῶν εἶναι διετές. Οἱ σπουδαστὲς πού ἀποφοιτοῦν γίνονται κυρίως κατηχητὲς ἐνῶ μερικοὶ πού ἔχουν οὐσιαστικὰ προσόντα γιὰ ἱερωσύνη χειροτονοῦνται. Ἦδη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἱερέων ἀπὸ αὐτὴ τὴ Σχολὴ ἔχει φθάσει τοὺς ἔνδεκα.

Ἡ Σχολὴ λειτουργεῖ φέτος, ὅπως κάθε χρόνο, μετὰ δώδεκα σπουδαστὲς πού προέρχονται ἀπὸ διάφορες κοινότητες τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως. Διδάσκουν ὀκτὼ ἐθελοντὲς καθηγητὲς, τέσσερις λαϊκοὶ καὶ τέσσερις κληρικοὶ, ἀπὸ τοὺς ὁποίους δύο εἶναι θεολόγοι, ἓνας λαϊκὸς καὶ ἓνας κληρικός. Διδάσκονται

ποικίλα μαθήματα ἀπὸ ἐκκλησιαστικὰ μέχρι γεωπονικὰ καὶ σχετικὰ μετὰ τὴν ὑγεία. Κατὰ τὴ διάρκεια τῶν σπουδῶν τονίζεται ἡ λειτουργικὴ καὶ ἡ μυστηριακὴ ζωὴ. Ὁ σπουδαστὴς πρέπει νὰ καταρτίζεται ὥστε νὰ μπορεῖ νὰ διακονήσῃ τὴν ἀγροτικὴ κοινωρία.

Ὅπως τὸ περσινὸ ἔτος καὶ τὸ φετινὸ ἀκαδημαϊκὸ ἔτος ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία βοήθησε οικονομικὰ στή λειτουργία τῆς Σχολῆς, γι' αὐτὸ εὐχαριστοῦμε θερμὰ τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Ἱερώνυμο, Πρόεδρο τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὄργανισμοῦ. Ἐπίσης πρέπει νὰ εὐχαριστήσουμε τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ἀργολίδος κ.κ. Ἰάκωβο πού βοηθεῖ τὴν παροχὴ ρεύματος στή Σχολή.

Τέλος ὑπενθυμίζουμε ὅτι ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἐθελοντὲς καθηγητὲς, ἡ Μητρόπολη κάθε χρόνο κάνει μιὰ μικρὴ "ἐκστρατεία", ὥστε κάθε ἐνορία, μέσω τοῦ ἱερέα τῆς, νὰ προσφέρει ἀπὸ τὸ ὑστέρημά της, γιὰ τὶς ἀνάγκες τῶν σπουδαστῶν τῆς σχολῆς, εἴκοσι κιλά καλαμπόκι καὶ εἴκοσι κιλά φασόλια.

Ἀπὸ τὸ Γραφεῖο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μουάνζας κ. Ἱερώνυμος μετὰ τοὺς σπουδαστὲς τῆς Σχολῆς.

‘Η άγία πρωτομάρτυς καί ἰσαπόστολος Θέκλα

Ο ἅγιοι ἀπόστολοι Παῦλος καί Βαρνάβας, φεύγοντας ἀπό τήν Ἀντιόχεια τῆς Πισιδίας, ὅπου οἱ Ἰουδαῖοι εἶχαν ξεσηκώσει διωγμό ἐναντίον τους (Πράξ. 13:50), ἤρθαν στό Ἰκόνιο, πόλη σπουδαία στά ὄρια τῆς Λυκαονίας καί τῆς Φρυγίας.

Τό πρῶτο τους κήρυγμα τό ἔκαναν, ὅπως πάντα, στήν τοπική συναγωγή. Καί ἦταν τόσο πειστικό, ὥστε πίστεψε πλῆθος πολύ Ἰουδαίων. Ἔπειτα στράφηκαν στους εἰδωλολάτρες. Κι ἀπ’ αὐτούς πολλοί ἔγιναν χριστιανοί. Βλέποντας, λοιπόν, οἱ ἀπόστολοι τά θαυμαστά ἀποτελέσματα τῆς ἱεραποστολῆς τους, ἔμειναν ἀρκετόν καιρό στήν πόλη, «*παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, διδόντι σημεῖα καί τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν*» (Πράξ. 14:3).

Ἀνάμεσα σ’ ἐκείνους πού πίστεψαν τότε ἦταν καί ἡ δεκαοχτάχρονη εἰδωλολάτρισσα Θέκλα.

Ὅσα ἀφοροῦν στή μεταστροφή της καί τή γνωριμία της μέ τόν ἀπόστολο Παῦλο δέν ἀναφέρονται στίς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, διασώζονται ὁμως ἀπό τήν ἀγιολογική μας παράδοση.

Ἡ Θέκλα, θυγατέρα εὐγενῶν γονιῶν καί μνηστευμένη μέ τόν νεαρό ἄρχοντα Θάμυρι, παραξενεύτηκε ὅταν εἶδε τοὺς συμπολίτες της νά συρρέουν στό σπίτι τοῦ χριστιανοῦ Ὀνησιφόρου, ὅπου κήρυσσε ὁ ἀπόστολος. Κάποιο βράδυ, λοιπόν, πῆγε κι αὐτή ἐκεῖ καί στάθηκε ἔξω ἀπό τό ἀνοιχτό παράθυρο. Τά γλυκύτατα καί σωτήρια λόγια τοῦ θεόπνευστου Παύλου τόσο πολύ σαγήνεψαν τήν ἀγαθή καί καλοπροαίρετη καρδιά της, ὥστε ἀπό τότε ἄλλο τίποτα δέν ἔκανε παρά νά τρέχει στίς ἱερές ἐκείνες συνάξεις.

Ἡ μητέρα της Θεόκληια καί ὁ μνηστήρας της, φανατικοί εἰδωλολάτρες, ἀνυσύχησαν πολύ. Μάλιστα πάσχισε ὁ Θάμυρις, πρῶτα μέ ἰκεσίες κι ἔπειτα μέ ἀπειλές, νά τή μεταπέσει. Ἡ νεαρή κόρη,

«*τῆς εὐσεβείας πτερωθεῖσα τῷ πόθῳ*», ὅπως ἴσκει τό ἀπολυτικό της, εἶχε ἤδη ἀποφασίσει νά γίνει νύμφη καί ἀπόστολος τοῦ Νυμφίου Χριστοῦ, στόν ὁποῖο πίστευε πιά ὀλόψυχα ὡς Θεό καί Σωτήρα τῶν ἀνθρώπων.

Ἐξαίλιος ὁ Θάμυρις, ἔτρεξε στόν διοικητή τοῦ Ἰκονίου, τόν ἀνθύπατο Καστίλλιο, καί κατήγγειλε ὅτι ὁ Παῦλος, μέ τίς παράδοξες διδασχές του, πλανεύει τίς γυναῖκες καί τίς χωρίζει ἀπό τοὺς ἄνδρες τους. Ὁ ἀνθύπατος φυλάκισε τόν ἀπόστολο καί στή συνέχεια τόν ἔδωξε ἀπό τήν πόλη.

Ἡ Θέκλα, στό μεταξύ, δέν ἤθελε παρά νά μιμηθεῖ τόν διδάσκαλό της, νά γίνει ἱεραπόστολος καί νά κηρύξει τό εὐαγγέλιο. Οἱ συγγενεῖς της μέ κανένα τρόπο δέν μπορούσαν νά τῆς ἀλλιάσουν πίστη καί σκοπό. Τήν ἔσυραν τότε ὡς τόν ἡγεμόνα. Στίς ἐρωτήσεις του ἡ ἅγια ἔμεινε σιωπηλή ἀλλὰ καί ἀμετακίνητη. Ἡ Θεόκληια, ἰσσοασμένη ἀπό τή στάση τῆς κόρης της, ἔφτασε νά ζητήσει τήν παραδειγματική θανάτωσή της. «*Κάψε την γιά νά φοβηθοῦν καί οἱ ἄλλοι!...*», τσίριξε σάν δαιμονισμένη.

Μετά ἀπ’ αὐτό, ὁ ἡγεμόνας πρόσταξε τήν ἐκτέλεση τῆς Θέκλας στήν πυρά. Ἦταν ἡ πρώτη γυναίκα πού θά μαρτυροῦσε γιά τόν Χριστό, γι’ αὐτό καί ἡ Ἐκκλησία μας τήν ἐπονόμασε πρωτομάρτυρα, ὅπως τόν ἅγιο ἀρχιδιάκονο Στέφανο, πού εἶναι ὁ πρῶτος μάρτυρας.

Νέοι καί νέες μάζεψαν ξύλα καί ἄναψαν μιά τεράστια φωτιά στή μέση τοῦ θεάτρου τῆς πόλης, ὅπου εἶχε συγκεντρωθεῖ ὁ φανατικός ὄχλος τῶν Ἰουδαίων καί εἰδωλολατρῶν. Σέ λίγο οἱ φλόγες εἶχαν τυλίξει τή Θέκλα, πού, ἔχοντας τά μάτια καί τά χέρια ὑψωμένα προσευχητικά στόν οὐρανό, «*τοῦ πυρός τήν φλόγα εἰς δρόσον μετέβαλε*». Ἐπιπλέον, μετά ἀπό λίγο, σκοτείνιασε ὁ οὐρανός καί ξέσπασε μιά ἀπροσδόκητη, θεόσταλη καταίγδα. Ἡ βροχή καί τό χαλάζι, τά μπουμπουντή καί τ’ ἀστροπελέκια ἦταν τόσο φοβερά, πού ἡ φωτιά σβήστηκε καί τό συγκεντρωμένο πλῆθος σκορπίστηκε. Ἔτσι ἡ Θέκλα σώθηκε. Ἀνενόχητη πιά,

ἔφυγε ἀπό τό Ἰκόνιο ἀναζητώντας τόν Παῦλο.

Στή γειτονική Ἀντιόχεια τῆς Πισιδίας νέος πειρασμός τήν περίμενε. Ὁ ἄρχοντας Ἀλέξανδρος, θαμπωμένος ἀπό τό κάλλος της, τῆς ἐπιτέθηκε μέ ἀνθρώπους σκοπούς. Ἡ ἀκαμπτη ἀντίσταση τῆς ἁγίας, πού τοῦ ξέσκισε τόν χιτῶνα καί τόν ρεζίλιψε δημόσια, τόν ἐξόργισε. Τήν κατηγόρησε, λοιπόν, στόν διοικητή τῆς πόλης σάν ἱερόσυλη καί προκάλεσε τήν καταδίκη της σέ θάνατο.

Τήν ἔριξαν διαδοχικά σέ λιοντάρια, ἀρκοῦδες καί ταύρους. Τά ἄγρια θηρία ὁμως, μέ θεία ἐπέμβαση, ἡμέρωσαν καί δέν τῆς ἔκαναν κακό. Οἱ θεατές, συγκλονισμένοι ἀπό τό θαῦμα, ἀπαίτησαν μέ κραυγές τήν ἀπελευθέρωσή της, μετά τήν ὁποία ἡ Θέκλα ἄρχισε νά διδάσκει τό εὐαγγέλιο στίς γυναῖκες τῆς Ἀντιόχειας καί νά προσελκύει πολλῆς ψυχές στήν ἀληθινή πίστη.

Ὅταν ἔμαθε πῶς ὁ ἀπόστολος Παῦλος βρίσκεται στά Μύρα τῆς Λυκίας, ἔσπευσε νά τόν συναντήσει. Ἐκείνος τή νουθέτησε, τή στήριξε καί τή συμβούλευσε νά ἐπιστρέψει στό Ἰκόνιο.

Στή γενέτειρά της ἡ ἅγια βρῆκε τόν Θάμυρι νεκρό, τή μητέρα της ὁμως ζωντανή ἀκόμα. Ἔκανε πολλῆς προσπάθειες νά τή μεταστρέψει ἀπό τήν εἰδωλολατρία καί νά τή φέρει στόν δρόμο τῆς σωτηρίας, ἀλλὰ δέν τό κατόρθωσε.

Ἀναχώρησε, λοιπόν, γιά τά μέρη τῆς Σελεύκειας καί ἐγκαταστάθηκε σέ μίαν ἀπόμερη τοποθεσία, κηρύσσοντας τόν Χριστό, κατηκώντας τίς εἰδωλολάτρισσες καί κάνοντας, μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ, πολλὰ θαύματα καί θεραπείες.

Σέ βαθιά γεράματα, ἐνενήντα χρονῶν, ὁ Κύριος τήν πῆρε στά οὐράνια σκηνώματα μέ θαυμαστή ἐπέμβασή του, γιά νά τή γλιτώσει ἀπό τά χέρια κάποιων κακοποιῶν.

Ἡ Ἐκκλησία μας, πού, γιά τό ἀποστολικό της ἔργο, τήν τίμησε μέ τήν ἐπωνυμία τῆς ἰσαποστόλου, ἑορτάζει τή μνήμη της στίς 24 Σεπτεμβρίου.

Μ. Σ. Π.

Ὁ τάφος τοῦ Γέρο-Νάγκ.

«σκληρός ὡς ἄδης ὁ ζῆλος σου...»

(Ἔπος Ἀσμάτων)

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΣΙΔΕΡΑ ΤΟΥ «ΛΙΜΑΝΙΟΥ» ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΗΣ ΠΑΡΗΓΟΡΙΑΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΠΡΟΦΘΑΣΕ ΝΑ ΠΙΑΣΕΙ ΣΤΟ «ΛΙΜΑΝΙ»...

Ὅταν ἀναδημοσιεύτηκε ἀπὸ τὸ «Ἡμεροδρόμιο 2005-2006» στὸ περιοδικὸ «Πάντα τὰ Ἔθνη» ἡ μικρὴ ἀφήγηση τῆς συναντήσεώς μου μὲ τὸν Γέρο-Νάγκ, τὸν σιδερά τοῦ «λιμανιοῦ», δέχθηκα εὐμενὴ σχόλια καὶ παρατηρήσεις ἀπὸ διαφόρους φίλους τῆς ἱεραποστολῆς ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἀνθρώπους πού δὲν ἤξεραν κανὲν τί θὰ πῆ ἱεραποστολή.

Μεταξὺ αὐτῶν, ὅμως, συνέβη καὶ τὸ ἑξῆς:

Ἐνα βράδυ δέχθηκα στὸ Γισουντέ ἕνα τηλεφῶνο ἀπὸ τὸν στενὸ μου φίλο, τὸν ἱατρὸ Εὐάγγελου Παπανικολάου.

«...Δεσπότη μου, ἄκου νὰ σοῦ πῶ τί συνέβη. Μὲ ἐπισκέφθηκε ἕνας ἀνθρωπος ὀνόματι Κωνσταντίνος Δ., διάβασε τὴν ἱστορία μὲ τὸν Γέρο-σιδερά καὶ συγκινήθηκε ιδιαίτερα, γιατί καὶ αὐτὸς εἶναι σιδεράς στὸ ἐπάγγελμα καὶ κατασκευάζει ἐκκλησιαστικὰ λειτουργικὰ εἶδη, παλαιοχριστιανικοῦ τύπου. Ἔμαθε ὅτι γνωρίζομαστε καὶ μὲ ἐπισκέφθηκε στὸ ἱατρεῖο μου κουβαλώντας ἕνα μικρὸ ἀλλὰ βαρὺ ξύλινο κουτί, μὲ τὴν παράκληση νὰ φροντίσω νὰ σᾶς τὸ στείλω καὶ ἐσεῖς νὰ τὸ παραδώσετε στὸν Γέρο-Νάγκ, τὸν σιδερά τοῦ «λιμανιοῦ».

«Τί ἔχει αὐτὸ τὸ κουτί;», ρώτησα ἀπορημένος.

«Ἔχει μιά σειρά ἀπὸ ἐργαλεῖα σιδηρουργικῆς, σφυριά, κοπίδια, τσιμπήδες, ἕνα μικρὸ ἀμόνι, ἕνα χειροκίνητο φυσερό γιὰ τὸ καμίνι καὶ ἄλλα πού δὲν ξέρω πῶς τὰ λένε...».

Ἔμεινα ἐκπληκτός. Εἶπα: «Νὰ τὸν εὐχαριστήσεις ἐκ μέρους μου καὶ ὅταν ἔλθω στὴν Ἑλλάδα νὰ δοῦμε γιὰ τὸ θέμα τῆς μεταφορᾶς ἀπὸ κοντά».

Εἶναι ὄντως παράξενο καὶ θαυμαστὸ πῶς ἡ ἀγάπη τῶν ἀνθρώπων ἐμπνέεται καὶ ἀνακαλύπτει δρόμους, τρόπους καὶ ἔργα γιὰ νὰ ἐκφραστεῖ.

Ἄρχισα νὰ φαντάζομαι τὴ χαρὰ τοῦ Γέρο-Νάγκ ὅταν θὰ τοῦ πῆγαινα τὰ δῶρα ἀπὸ ἕναν ὁμότεχνό του ἀπὸ τὴ μακρινὴ Ἑλλάδα. Ὁ Γέρο-Νάγκ πού οὔτε σχολεῖο πῆγε, οὔτε χάρτης ὑπῆρχε γιὰ νὰ ξέρει κατὰ πού πέφτει ἡ Ἑλλάδα οὔτε βέβαια, καὶ κάποια ἀλλοτρία χώρα.

Τὸ καλοκαίρι τοῦ 2007 ἤμουν στὴν Ἑλλάδα καὶ ἐπισκέφθηκα τὸν φίλο μου τὸν ἱατρὸ, ὁ ὁποῖος εἶχε ἐννμερώσει καὶ τὸν κ. Κωνσταντῖνο Δ. καὶ ἔτσι συναντηθήκαμε.

Μοῦ ἔδειξαν τὸ κουτί μὲ τὰ δῶρα γιὰ τὸν Γέρο-Νάγκ καὶ ὁ κύριος Κωνσταντῖνος μοῦ ἐξήγησε τὴ χρῆση τους.

Εἶχε ψάξει παντοῦ νὰ βρεῖ ἕνα συγκεκριμένο ἐργαλεῖο, τὸ χειροκίνητο φυσερό, ἡ χρῆση τοῦ ὁποῖου εἶχε σταματήσει λίγο μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιο πόλεμο στὴν Ἑλλάδα, τελικὰ τὸ βρῆκε σὲ ἕνα παλιατζιδικο στὸν Πειραιά, τὸ ἐπισκεύασε καὶ τὸ τροποποίησε κατάλληλα ἔτσι ὥστε νὰ ἐξυπηρετεῖ τίς ἀνάγκες καὶ τὸν τρόπο πού δουλεῖ ὁ Γέρο-Νάγκ, ὅπως εἶχε δεῖ ἀπὸ τίς φωτογραφίες πού συνόδευαν τὴν ἱστορία.

Μέσα ἀπὸ τὰ λεγόμενά του κατάλαβα τὸ πόσο τὸν εἶχε ἀγγίξει ἡ ἱστορία, πόσο εἶχε ἀσχοληθεῖ σὲ βάθος καὶ πόσο χρόνο εἶχε δαπανήσει γιὰ νὰ προετοιμάσει, μὲ τὸν δικὸ του τρόπο, μιά βοήθεια καὶ μιά παρηγοριά γιὰ ἕναν ὁμότεχνό του στὴν ἀλλοτρία ἀκρὴ τοῦ κόσμου πού πάσχιζε τὴν τέχνη του μὲ ἀνύπαρκτα καὶ προϊστορικὰ μέσα, σὺν τὸ ὅτι εἶχε ψάξει νὰ βρεῖ κάποιον γνωστὸ μου

νὰ ἐπικοινωνήσῃ μαζί μου γιὰ νὰ δεχθῶ τὸ «τόλημμα» τῆς ἀγάπης του.

Μιλήσαμε πολὺ, μὲ ρωτοῦσε λεπτομέρειες μὲ πραγματικὸ ἐνδιαφέρον, μιά ἀναφορά του, ὅμως, μοῦ ἔκανε ἐντύπωση:

«Τοῦτο τὸ μικρὸ ἀμόνι τὸ εἶχα φυλάξει γιὰ τὸν θάνατό μου, ἤθελα νὰ μοῦ τὸ βάλουν σάν προσκέφαλο στὸν τάφο μου, ἀφοῦ αὐτὸ ἦταν ὀλη μου ἡ ζωὴ, ὁ πόνος καὶ ὁ κόπος μου, σ' αὐτὸ ὀφείλω τὴν καλὴ κατάσταση τῆς οἰκογένειάς μου. Ἔτσι τὸ φυλοῦσα σάν τὰ μάτια μου γιὰ τὴ στερνὴ τὴν ὥρα, ὅταν διάβασα ὅμως τὴν ἱστορία ἑνὸς ἀλλοτρίου σιδερά, τοῦ Γέρο-Νάγκ, σοκαρίστηκα. Σκέφθηκα ὅτι ὁ κόπος τῆς δουλειᾶς μου μπροστά στὸν κόπο αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἐλάχιστος καὶ εἶπα ὁ Γέρο-Νάγκ ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ βοήθεια. Ἔτσι ἔπεσα μὲ τὰ μοῦτρα νὰ βρῶ τρόπο νὰ δώσω ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὴ ζωὴ μου, ἕνα χέρι βοήθειας...».

Δὲν εἶχα τί νὰ πῶ ἀκούγοντάς τον...

Θυμήθηκα μόνο τὰ λόγια τοῦ πατέρα μου πού, σιδεράς κι αὐτός, μοῦ ἔλεγε πάντα: «νὰ κρατᾶς τὸ σίδερο μὲ τέτοιο τρόπο πού νὰ καταλαβαίνεις πού «πονᾷ»· μόνον τότε μπορεῖς νὰ τὸ κάνεις ὅ,τι θέλεις, ἀλλιῶς ἄσκοπα θὰ τὸ χτυπᾶς, χωρὶς νὰ καταφέρεις τίποτα».

Φαίνεται ὅτι ὁ Γέρο-Νάγκ εἶχε τὴ μαστοριά αὐτὴ, νὰ χτυπᾶ τὴ σκληρότητα τῆς μεγάλης ιδέας πού ἔχουμε ὅλοι γιὰ τὸν ἑαυτὸ μας, ἐκεῖ πού *πονᾷ*, ἐκεῖ πού μπορεῖ νὰ *σπάσει*. Δόξα τῷ Θεῷ πού ἐνεργεῖ μὲ θαυμαστοὺς τρόπους στίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων.

Ἄφοῦ τὸν εὐχαρίστησα γιὰ ὅλα ὅσα μοῦ εἶπε καὶ ὅσα ἔκανε, συνεννοηθήκαμε ὅτι τὰ πράγματα θὰ σταλοῦν μὲ ἕνα συγκεκριμένο ἐλληνοκτικὸ καράβι πού θὰ ἔφτανε στὸ Καμερόν τὸν Ὀκτώβριο.

Ἔτσι χωρίσαμε.

Πῆρα τὰ πράγματα καὶ τὰ μετέφερα στὸν τόπο ὅπου συγκεντρώνω ὅσα ἦταν νὰ σταλοῦν μὲ τὸ καράβι. Ἐπέστρεψα στὸ Καμερόν καὶ περίμενα τὴν ἀφίξή του.

Δυστυχῶς κοντὰ στὴν ἡμερομηνία πού γνώριζα ὅτι θὰ ἀναχωροῦσε τὸ πλοῖο δέχθηκα ἕνα τηλεφῶνημα ἀπὸ τὸν γνωστὸ μου καπετάνιο πού μοῦ ἀνακοίνωσε ὅτι τὸ συγκεκριμένο δρομολόγιο ματαιώθηκε ἀπὸ τὴν ἑταιρεία. Θὰ ἔπρεπε νὰ κάναμε λίγη ὑπομονὴ μέχρι νὰ βρεθεῖ ἐπόμενη εὐκαιρία.

Ἄρχισαμε, λοιπόν, νὰ κάνουμε ὑπομονή.

Τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 2007 βρισκόμουν στὸ Βόρειο Καμερόν μὲ μιά ὀμάδα ἐθελοντῶν ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ καὶ τὴν Ἑλλάδα. Πέρασα δύο φορές ἀπὸ τὸ μέρος ὅπου ἦταν τὸ σιδεράδικο τοῦ Γέρο-Νάγκ. Ἀπουσίαζε, δὲν μπόρεσα νὰ τὸν συναντήσω. Ἦθελα νὰ τοῦ πῶ τὰ νέα ὅτι... «*περιμένουμε τὸ καράβι*»...

Τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 2008 ξαναεπισκέφθηκα τὸ Βόρειο Καμερόν, κάτι μὲ ἔτρωγε μέσα μου, εἶπα: «...δὲν γίνεται, θὰ πάω νὰ τὸν βρῶ...».

Ἐκινήσαμε λοιπόν, ἕνα ζεστὸ πρωινὸ καὶ φτάσαμε στὸ μέρος ὅπου ἦταν τὸ σιδεράδικο.

Μιά νέκρα... τὰ ἐργαλεῖα του στὴ θέση τους, δηλαδὴ σκόρπια στὸ χῶμα. Ἦταν ἀκόμη ἡ περίοδος τῆς ξηρασίας καὶ δὲν μπόρεσα νὰ καταλάβω ἂν ἔχουν καιρὸ νὰ χρησιμοποιηθοῦν.

Ἔστειλα τὸν μεταφραστὴ πού μᾶς συνοδεύει πάντα νὰ πάει νὰ ρωτήσῃ στίς κοντινὲς καλύβες, νὰ μάθει πού εἶναι ὁ Γέρο-Νάγκ. Μετὰ ἀπὸ λίγο γύρισε μὲ ἕναν ἀλλοτρίου ἄνδρα. Μὲ πλησίασαν καὶ ὁ μεταφραστὴς μοῦ σύστησε τὸν μεγάλου γιὸ τοῦ Γέρο-Νάγκ.

Μὲ πολλὴ συστολή ὁ γιός, ἄρχισε νὰ μοῦ μιλάει: «Δὲν σᾶς γνωρίζω ἀλλὰ εἶναι σάν νὰ σᾶς γνωρίζω. Ὁ πατέρας μου μοῦ ἔχει μιλήσει πολλὲς φορές γιὰ σᾶς. Μοῦ εἶπε ὅτι εἶχάτε συναντηθεῖ μιά μέρα καὶ σταματήσατε νὰ τοῦ μιλήσετε..., νὰ δεῖτε τὴ δουλειά του, βγάλατε καὶ μιά φωτογραφία μαζί του. Μοῦ εἶπε ὅτι μετὰ γυρίσατε μίαν ἀλλοτρία μέρα καὶ τοῦ φέρατε δῶρο ἕνα σφυρί... καὶ τοῦ δώσατε καὶ μιά παραγγελία. Ὁ πατέρας μου ἦταν, ἀπ' ὅσο ξέρουμε, κοντὰ στὰ ὀγδόντα χρόνια καὶ ποτὲ δὲν τὸν εἶχαμε ἀκούσει νὰ μιλάει ἔτσι γιὰ κανέναν. Τοῦ εἶχάτε δώσει πολὺ κουράγιο. Ὅλα τὰ ἐργαλεῖα τὰ ἄφηνε στὸ μαγαζί, τὸ σφυρί ὅμως πού τοῦ δώσατε τὸ ἔφερνε στὴν καλύβα του καὶ τὸ ἔβαζε κάτω ἀπὸ τὸ προσκέφαλό του νὰ μὴν τὸ χάσει».

Εἶχα ἤδη καταλάβει τί εἶχε γίνει ἀλλὰ δὲν ρώτησα τίποτα.

«Τὸν περασμένο Νοέμβριο ἀρρώστησε. Εἶχε μάθει ὅτι περάσατε ὅταν ἔλειπε. Πέθανε τὸν Ἰανουάριο. Τίς τελευταῖες μέρες μᾶς ἔλεγε νὰ μὴν πειράξουμε τὰ ἐργαλεῖα του ἀλλὰ νὰ τ' ἀφήσουμε στὴ θέση τους, γιὰ νὰ σταματήσετε ὅταν ξαναπεράσετε, νὰ μὴν νομίσετε ὅτι ἔφυγε».

Μιά βαθειὰ λύπη μὲ πλημμύρισε ἀπότομα. Δὲν μποροῦσα νὰ τὸ φαντασθῶ ὅτι εἶχε φύγει ἔτσι ἀπὸ τὴ ζωὴ. Παρ' ὅλο πού εἶχα πλέον μάθει ὅτι ἡ ζωὴ ἔφυγε καθημερινὰ καὶ σχεδὸν ἀνάιτια σ' αὐτὸν τὸν τόπο τοῦ κλαυθμῶνος.

Μοῦ ἔδειξε πρὸς τὰ πού ἦταν ὁ τάφος του καὶ περπατήσαμε ὡς ἐκεῖ. Ἐνας σωρὸς ἀπὸ χῶμα, κάτι μισοκλειωμένα κουρέλια ἀπὸ ροῦχα στὸ ἕνα μέρος τοῦ τάφου καὶ ἕνα σπασμένο πῆλινο σκεῦος, κατὰ τίς ταφικὲς συνήθειες τῆς φυλῆς τῶν Τιπουρί, ἔδειχναν ἡ καλύτερα ἀφ-

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ. 23)

‘Ο γάμος στη Ζιμπάμπουε

Παρά τις δύσκολες συνθήκες και τά πολλή προβλήματα (πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά) πού ταλανίζουν τη Ζιμπάμπουε, τουλάχιστον τά τελευταία 8 χρόνια, οί κάτοικοί της προσπαθούν, όπως και σέ κάθε άλλο τόπο, νά διατηρήσουν τά ήθη και τά έθιμα, αυτά πού παρέλαβαν από τούς προγόνους τους.

Σέ μās πού προερχόμαστε από τήν Εύρώπη, ίσως μερικά από αυτά νά μās φαίνονται παράξενα και αλλόκοτα, αλλά αυτή είναι ή πραγματικότητα. Είμαι σίγουρος ότι και στους Άφρικανούς πολλή από τά δικά μας ήθη και έθιμα μπορεί νά τούς φαίνονται ξένα ως πρὸς τήν κουλτούρα τους.

Πρόσφατα γνώρισα λεπτομερώς ένα πολύ παράξενο (όχι πρωτότυπο, ούτε πρωτάκουστο) έθιμο τής χώρας, πού θέλησα νά τό μοιραστώ μαζί σας. Έχει νά κάνει μέ τόν γάμο και συγκεκριμένα μέ τήν προίκα. Στη Ζιμπάμπουε τήν προίκα (Lobola, όπως τήν αποκαλούν εδώ) πρέπει νά τήν καταβάλει ο γαμπρός και όχι ή νύφη, σέ αντίθεση μέ ό,τι συνέβαινε ή ίσως ακόμη και σήμερα συμβαίνει στήν Ελλάδα. Αυτό πού μέ ξένισε στό συγκεκριμένο έθιμο είναι οί λεπτομέρειες και όχι αυτό καθαυτό τό έθιμο.

Στή Ζιμπάμπουε, λοιπόν, όταν ένας νέος αποφασίσει νά ζητήσει σέ γάμο μία νέα, πρέπει νά επισκεφθεί τόν πατέρα της στό σπίτι του –σέ περίπτωση πού δέν ζει ο πατέρας, τούς θείους της–, νά καθίσει απέναντι στόν πατέρα, ο οποίος θά περιστοιχίζεται από τή σύζυγό του, μία θεία, όσους θείους υπάρχουν και τά μεγάλα αδέρφια της. Όμως γιά νά μπορέσει ο γαμπρός νά επισκεφθεί τό σπίτι τής νύφης και νά συναντηθεί μέ τόν πατέρα της, πρέπει ένας συγγενής του νά ζητήσει άκρόαση από τόν πατέρα τής νύφης, νά προπληρώσει ένα μέρος τής προίκας και αν ο πατέρας συμφωνήσει τότε και μόνο τότε επιτρέπεται ή είσοδος στόν υποψήφιο γαμπρό. Τό τίμημα τής εισόδου του γαμπρού στό σπίτι τής νύφης είναι περίπου 50 ευρώ (τό αντίστοιχο ποσό σέ τοπικό νόμισμα).

Στή συνέχεια, ο γαμπρός κάθεται απέναντι από τόν μέλλοντα πεθερό του και παραμένει σιωπηλός. Στή μέση του δωματίου τοποθετείται ένας δίσκος. Γιά νά ξεκινήσει ο διάλογος πρέπει ο γαμπρός νά βάλει στόν δίσκο 50 ευρώ.

Η πρώτη έρώτηση του πατέρα είναι πώς γνώρισε ο γαμπρός τή νύφη και πώς έμαθε πού είναι τό σπίτι της. Αν ο γαμπρός έχει επισκεφθεί από πριν τό σπίτι τής νύφης, χωρίς νά τό γνωρίζει ο πατέρας, πρέπει νά πληρώσει 20 ευρώ. Αν απλώς γνώριζε τήν περιοχή πού μένει ή νύφη πληρώνει μόνο 10 ευρώ.

Μετά πληρώνει στόν πεθερό 50 ευρώ επειδή φρόντιζε τή νύφη όταν ήταν μικρή. Σέ περίπτωση πού οί δύο νέοι έθεάθησαν μαζί σέ δημόσιο χώρο, πριν τό ξεκαθάρισμα τής προίκας, τότε ο γαμπρός πρέπει νά καταβάλει πρόστιμο ύψους 50 ευρώ. Τό ίδιο ποσό πρέπει νά καταβληθεί και σέ περίπτωση πού ή νύφη σέ έξοδό της μέ τόν γαμπρό άργησε νά επιστρέψει στό σπίτι. Αν τό ζευγάρι είχε προγαμιαίες σχέσεις, τό πρόστιμο διπλασιάζεται.

Τά επόμενα 50 ευρώ πού πληρώνει ο γαμπρός τά μοιράζονται όσοι παρευρίσκονται στή συνάντηση. Γιά τήν όλη διαδικασία πρέπει νά καταβληθούν 100 ευρώ, γιά τό χειροκρότημα μετά τήν άποδοχή τής πρότασης γάμου 10 ευρώ και γιά τήν επιστροφή του δίσκου μέ τά χρήματα στους γονείς τής νύφης 60 ευρώ.

Όμως τά πράγματα δέν τελειώνουν εδώ. Έχουμε και συνέχεια πού μοιάζει πιό παράξενη.

Ο επίσης πλέον άρραβωνιαστικός πρέπει νά δώσει στή μητέρα τής νύφης ένα τράγο, μία κασίκα και πέντε μέτρα ύφασμα. Στόν δέ πατέρα ένα παλιτό, ένα πουκάμισο, ένα κοστούμι και ένα ζευγάρι παπούτσια. Γιά νά γίνει ο γάμος πρέπει ακόμη νά πάρουν οί γονείς τής νύφης 12 αγελάδες, μία κουβέρτα και τό φουστάνι και τά παπούτσια πού θά φορέσει ή πεθερά τήν ήμερα του γάμου. Ο ακριβής αριθμός

αγελάδων ποικίλει ανάλογα μέ τό πόσο εύκατάστατος είναι ο γαμπρός.

Τέλος πριν τόν γάμο πρέπει νά πάρουν τά πεθερικά τά παρακάτω: μία δωδεκάδα ψωμιά, 10 κιλά ζάχαρη, 2 κιλά άλάτι, 5 κιλά μαγειρικό λάδι, 6 σαπούνια, 4 σαπούνια γιά πλύσιμο ρούχων, 1 κιλό τσάι, 5 λίτρα συμπυκνωμένο χυμό πορτοκάλη, 1 κουτί σπρίτα, 1 κουτί κεριά, 5 κιλά άλεύρι, 5 κιλά ρύζι, 3 κιλά μοσχάρι, 1 κιλό μαργαρίνη, 1 όδοντόκρεμα, 1 κουτί γάλα σέ σκόνη, 1 κασόνι μπίρες, 1 κασόνι τοπική μύρα από ζαχαροκάλαμο και 40 κουτιά τσιγάρα.

Αυτό είναι τό τίμημα τής νύφης στη Ζιμπάμπουε.

Φυσικά στίς περισσότερες περιπτώσεις ο γαμπρός άδυνατεί νά προσφέρει όλα τά παραπάνω, αυτό όμως δέν του άπαγορεύει τό νά παντρευτεί αλλά είναι υποχρεωμένος ακόμη και 20 και 30 χρόνια μετά τόν γάμο νά εξοφλήσει τό χρέος του πρὸς τά πεθερικά του. Αν έν τώ μεταξύ ή νύφη πεθάνει οί γονείς της δέν τήν κηδεύουν μέχρι ο γαμπρός νά πληρώσει τήν προίκα.

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 21)

ναν μία ύπόνοια τάφου πού μέ τίς πρώτες βροχές θά χάνονταν κι αυτά.

Έμεινα γιά λίγο ψιθυρίζοντας τήν ευχή του τρισαγίου. Ο γιός του, ο μεταφραστής και ο οδηγός μου άμίλητοι κοντά μου.

Τόν Γέρο-Νάγκ τόν ήξερα πολύ λίγο, ήταν όμως αυθεντικός άνθρωπος και οί αυθεντικοί άνθρωποι σου προκαλούν παράξενα τήν αίσθηση ότι τούς γνωρίζεις από χρόνια, δένεσαι μαζί τους... και ο Γέρο-Νάγκ είχε ήδη προκαλέσει πολλή σέ πολλούς χωρίς καν νά τούς γνωρίζει. Είχε δώσει μία σπάνια και παράξενη μαρτυρία ανθρώπιās, πού είχε προκαλέσει μέ τή σειρά της μία άλλη σπάνια μαρτυρία αγάπης όπως και στόν κ. Κωνσταντίνο, και όλα αυτά απλά, ανεπιτήδευτα, όπως απλή ήταν και ή ζωή του, μέσα στήν έρημο του Βόρειου Καμερούν.

«Τήν επόμενη φορά πού θά έρθω θά σου φέρω μία φωτογραφία πού είχα βγάλει τόν πατέρα σου νά τήν έχετε και κάτι δώρα πού δέν πρόλαβα νά φέρω από έναν φίλο του πατέρα σου από τήν πατρίδα μου. Αυτό έρχομαι νά του πω σήμερα».

Φανερά συγκινημένος μου άπάντησε: «Σας ευχαριστώ, θά είναι μεγάλο πράγμα γιά τήν οικογένειά μας γιάτί δέν έχουμε καμία φωτογραφία του πατέρα. Έδώ

στη Ζιμπάμπουε ισχύει και τό έθιμικό δίκαιο όσον άφορά τόν γάμο, δηλαδή αν ο γαμπρός καταβάλει όλα τά παραπάνω τότε ο γάμος θεωρείται νόμιμος και δέν χρειάζεται τό ζευγάρι νά κάνει και πολιτικό γάμο.

Παράξενα και όμως άληθινά. Από τήν πρώτη ήμερα πού έφθασα στη χώρα άκουγα γιά τό έθιμο τής προίκας και πόσο σημαντικό ρόλο κατέχει στήν κοινωνία ή έφαρμογή του έθιμου αυτού, αλλά μόλις πρόσφατα έμαθα όλες αυτές τίς λεπτομέρειες. Όμως αρκετές φορές έγινα μάρτυρας τής μή ταφής τής γυναίκας επειδή ο άντρας της δέν πλήρωσε όλη τήν προίκα στα πεθερικά του.

Δέν ξέρω κατά πόσον πρέπει νά άναμειχθούμε στό θέμα αυτό αλλά θεωρώ υποχρέωσή μας τουλάχιστον νά τονίσουμε τήν άξία τής ανθρώπινης ύπαρξης, τήν άξία πού τής έδωσε ο Θεός όταν έπλασε τόν άνθρωπο.

† Ο Ζιμπάμπουε Γεώργιος

ξέρετε δέν υπάρχουν μηχανές γιά φωτογραφίες». Χαμογέλασα ένθουμούμενος τό χαμόγελο του πατέρα του όταν τόν φωτογράφιζα, μπροστά στό άναμμένο καμίνι του και μου έλεγε: «Μά είμαι μουτζουρωμένος τώρα... δέν θά βγει καλά ή φωτογραφία».

Τόν ρώτησα πού θά μπορέσω νά τόν βρω τήν επόμενη φορά. «Έδώ θά μέ βρείτε στό ίδιο μέρος. Έμεινα πιό μακριά μέ τήν οικογένειά μου αλλά τώρα πού έφυγε ο πατέρας μου μετακόμισα και θά είμαι εδώ. Θά συνεχίσω τή δουλειά του πατέρα μου στό ίδιο μέρος... αυτή τή δουλειά κάνω κι εγώ... τήν έμαθα από μικρό παιδί».

«Τελικά ο Γέρο-Νάγκ τά κατάφερε πολύ καλά», σκέφθηκα, αλλά άρκέστηκα νά του πω μόνο: «Ο πατέρας σου ήταν ένας ευλογημένος άνθρωπος. Δέν μπορώ νά σου έξηγήσω γιατί τό λέω αυτό, αλλά σου εύχομαι νά γίνεις σαν κι αυτόν».

Έφυγα στεναχωρημένος γιά τόν Γέρο-Νάγκ αλλά και χαρούμενος γιά τόν γιό πού θά κρατούσε τό σιδεράδικο άνοιχτό. Θά κρατούσε τήν ίδια μαρτυρία αυτού του ανθρώπου στό ίδιο μέρος.

Μία φράση μόνο, στριφογύριζε, σαν άγκάθι στήν καρδιά μου: «Αχ! και νά 'χε φτάσει τό καράβι τότε πού ήτανε νά 'ρθεί!».

† Ο Καμερούν Γρηγόριος

Οικονομική συμβολή τοῦ Γραφείου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κατά τό γ' τρίμηνο τοῦ ἔτους 2008

Ἀπό τό Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς ἐστάλησαν, κατά τό τρίμηνο Ἰουλίου - Σεπτεμβρίου 2008, στίς ἱεραποστολικές χώρες, τά κάτωθι:

Κένυα:	• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου	600	
• Μισθοί 143 ἰθαγενῶν κληρικῶν		38.610	
• Συντάξεις 18 κληρικῶν		4.860	
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν		8.350	
		<u>51.820 €</u>	
Μουάνζα:	• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου	600	
• Μισθοί 32 ἰθαγενῶν κληρικῶν		8.640	
• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου		600	
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν		750	
• Ἐπιχορήγηση ἱεραποστολικῆς Σχολῆς		5.000	
• Ἀεροπορικό εἰσιτήριο ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου		725	
• Ἀγορά βιβλίων		428	
		<u>16.143 €</u>	
Μπουρούντι:	• Μισθοί 1 ἰθαγενοῦς κληρικοῦ	270	
	• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου	600	
		<u>870 €</u>	
Καμερούν:	• Μισθοί 22 ἰθαγενῶν κληρικῶν	5.940	
• Συντάξεις 4 κληρικῶν		1.080	
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν		550	
• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου		600	
• Ἐπιχορήγηση ἐκκλῆσ. Σεμιναρίου		10.000	
		<u>18.170 €</u>	
Τσαντ:	• Μισθοί 2 ἰθαγενῶν κληρικῶν	540	
Γκάνα:	• Μισθοί 22 ἰθαγενῶν κληρικῶν	5.940	
• Συντάξεις 5 κληρικῶν		1.350	
• Ἐπιχορήγηση ἐκκλῆσ. Σεμιναρίου		5.000	
		<u>12.290 €</u>	
Σιέρα Λεόνε:	• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου	600	
Ἀκτή Ἐλεφαντοστοῦ:	• Μισθός 1 ἰθαγενοῦς κληρικοῦ	270	

Νιγηρία:	• Μισθοί 21 ἰθαγενῶν κληρικῶν	5.670
• Συντάξεις 5 κληρικῶν		1.350
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν		5.950
• Ἐπιχορήγηση ἐκκλῆσ. Σεμιναρίου		5.000
		<u>17.970 €</u>

Μπενίν:	• Μισθοί 5 ἰθαγενῶν κληρικῶν	1.350
• Συντάξεις 2 κληρικῶν		540
• Ἐπιχορήγηση ἐκκλῆσ. Σεμιναρίου		2.500
		<u>4.390 €</u>

Μαδαγασκάρη:	• Μισθοί 14 ἰθαγενῶν κληρικῶν	3.780
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν		900
• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου		600
		<u>5.280 €</u>

Ζιμπάμπουε:	• Μισθοί 3 ἰθαγενῶν κληρικῶν	810 €
--------------------	------------------------------	-------

Κολλουέζι:	• Μισθοί 46 ἰθαγενῶν κληρικῶν	12.420
-------------------	-------------------------------	--------

• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου	600
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	100
	<u>13.120 €</u>

Ζάμπια:	• Μισθοί 2 ἰθαγενῶν κληρικῶν	540
• Ἀγορά βιβλίων		91
		<u>631 €</u>

Κορέα:	• Μισθοί 8 ἰθαγενῶν κληρικῶν	2.160
• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου		600
		<u>2.760 €</u>

Ἰνδία:	• Μισθοί 11 ἰθαγενῶν κληρικῶν	2.970
• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου		600
• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν		380
		<u>3.950 €</u>

Ἰνδονησία:	• Μισθοί 9 ἰθαγενῶν κληρικῶν	2.430 €
-------------------	------------------------------	---------

Φιλιππίνες:	• Μισθοί 8 ἰθαγενῶν κληρικῶν	2.160 €
--------------------	------------------------------	---------

Ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Κένυας κ. Μακάριος μέ τούς ἀποφοίτους τοῦ ἀκαδημ. ἔτους 2007-2008 τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς.

Ἑρώτηση:

Τί λάδι πρέπει νά χρησιμοποιοῦν γιά τό ἀναμμα τῶν καντηλιῶν στούς Ἱεροῦς Ναοῦς καί στίς οἰκίεσ τους οἱ πιστοί στίς ἱεραποστολικές καί μὴ χώρες.

Ἀπάντηση:

Ἡ σχετική ἀνωτέρω ἐρώτηση μᾶς ὑποβλήθηκε ἀπό ἓναν ἱερέα (π. Ἰ. Ἀ.) καί τήν πρεσβυτέρα του (Μ. Π.-Ἀ.) προφανῶς κατόπιν συζητήσεως καί μέ ἀλλοῦς χριστιανούς καί ἀναζητήσεως τοῦ κανονικῶς ὀρθοῦ.

Ἐξ ἀρχῆς θά θέλαμε νά σημειώσουμε ὅτι οἱ ἱεροί κανόνες τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι ἔχουν θεσπισθεῖ ἢ ἐπικυρωθεῖ ἀπό τίς Οἰκουμενικές Συνόδους Της, δέν κάνουν εἰδικό λόγο γιά τό εἶδος τοῦ ἐλαίου πού πρέπει νά χρησιμοποιεῖται γιά τό ἀναμμα τῶν καντηλιῶν καί τόν φωτισμό τῶν Ἱερῶν Ναῶν ἢ τοῦ εἰκονοστασίου τῶν σπιτιῶν. Οἱ θεῖοι κανόνες δέν ὑπεισέρχονται σέ τέτοιες λεπτομέρειες.

Ἐξ ἄλλου τό θέμα αὐτό δέν εἶναι δογματικό. Τό θέμα τῆς χρησιμοποιήσεως τοῦ ἐλαίου γιά τό ἀναμμα τῶν καντηλιῶν δέν ἔχει ἄμεση σχέση μέ τήν ἀναίμακτη θυσία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πού προσφέρει ἡ εὐχαριστιακή κοινότητα μόνο μέ τά τίμια δῶρα, τόν ἄρτο καί τόν οἶνο ἀναμειγμένο μέ νερό. Ὁ γ' καν. τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων ὀρίζει χαρακτηριστικῶς: «Μή ἐξόν δέ ἔστω προσάγεσθαί τι ἕτερον (ἀπό τόν ἄρτον-οἶνον) πρὸς τό θυσιαστή-

ριον, ἢ ἔλαιον εἰς τήν ἑλκνίαν, καί θυμίαμα τῶ καιρῶ τῆς ἁγίας προσφορᾶς».

Ὅτι δέν ἔχει τό λάδι ἄμεσο σχέση μέ τήν ἀναίμακτη θυσία, ἐνισχύεται καί ἀπό τήν ἐξῆς πρόταση τοῦ βυζαντινοῦ κανονολόγου Ἰωάννη Ζωναρά, πού λέει: «Οἱ Ἀπόστολοι ἕτερόν τι πρὸς θυσίαν προσάγεσθαί ἀπηγόρευσαν» (Γ. Ράλλη-Ποτλή, Σύνταγμα τῶν θείων καί ἱερῶν κανόνων, τόμ. Β', σελ. 4). Ἐπίσης ὁ ἄλλος μέγιστος βυζαντινός κανονολόγος Θεόδωρος ὁ Βαλσαμών σημειώνει: «Θυμίαμα δέ καί ἔλαιον χάριν θυσίας οὐ προσάγεται, ἀλλ' εἰς φωταγωγίαν τοῦ ναοῦ, καί εὐχαριστίαν τοῦ ἀληθινοῦ φωτός καί Θεοῦ» (ὄπ. παρ., σελ. 5-6). Καί ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης στό «Πηδάλιον» ἐπιλέγει: «Ὡστε δέν εἶναι συγκεχωρημένον νά προσφέρῃ τινάς ἄλλο τι εἰς τό ἅγιον βῆμα, πάρεξ λάδι διά φωταγωγίαν, καί θυμίαμα εἰς τόν καιρόν ὁποῦ τελεῖται ἡ θεία λειτουργία» (σελ. 5).

Ἐφόσον λοιπόν τό θέμα δέν εἶναι δογματικό, οὔτε ἔχει ἄμεση σχέση μέ τήν ἀναίμακτη θυσία, ἀλλὰ μέ τήν φωταγωγία τοῦ ναοῦ καί γι' αὐτό οἱ κανόνες δέν κάνουν ιδιαίτερο λόγο γιά τό εἶδος τοῦ ἐλαίου.

Ἐφόσον ἡ ἐλευθερία στήν ἀναίμακτη θυσία, ἐνισχύεται καί ἀπό τήν ἐξῆς πρόταση τοῦ βυζαντινοῦ κανονολόγου Ἰωάννη Ζωναρά, πού λέει: «Οἱ Ἀπόστολοι ἕτερόν τι πρὸς θυσίαν προσάγεσθαί ἀπηγόρευσαν» (Γ. Ράλλη-Ποτλή, Σύνταγμα τῶν θείων καί ἱερῶν κανόνων, τόμ. Β', σελ. 4). Ἐπίσης ὁ ἄλλος μέγιστος βυζαντινός κανονολόγος Θεόδωρος ὁ Βαλσαμών σημειώνει: «Θυμίαμα δέ καί ἔλαιον χάριν θυσίας οὐ προσάγεται, ἀλλ' εἰς φωταγωγίαν τοῦ ναοῦ, καί εὐχαριστίαν τοῦ ἀληθινοῦ φωτός καί Θεοῦ» (ὄπ. παρ., σελ. 5-6). Καί ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης στό «Πηδάλιον» ἐπιλέγει: «Ὡστε δέν εἶναι συγκεχωρημένον νά προσφέρῃ τινάς ἄλλο τι εἰς τό ἅγιον βῆμα, πάρεξ λάδι διά φωταγωγίαν, καί θυμίαμα εἰς τόν καιρόν ὁποῦ τελεῖται ἡ θεία λειτουργία» (σελ. 5).

Ἐφόσον ἡ ἐλευθερία στήν ἀναίμακτη θυσία, ἐνισχύεται καί ἀπό τήν ἐξῆς πρόταση τοῦ βυζαντινοῦ κανονολόγου Ἰωάννη Ζωναρά, πού λέει: «Οἱ Ἀπόστολοι ἕτερόν τι πρὸς θυσίαν προσάγεσθαί ἀπηγόρευσαν» (Γ. Ράλλη-Ποτλή, Σύνταγμα τῶν θείων καί ἱερῶν κανόνων, τόμ. Β', σελ. 4). Ἐπίσης ὁ ἄλλος μέγιστος βυζαντινός κανονολόγος Θεόδωρος ὁ Βαλσαμών σημειώνει: «Θυμίαμα δέ καί ἔλαιον χάριν θυσίας οὐ προσάγεται, ἀλλ' εἰς φωταγωγίαν τοῦ ναοῦ, καί εὐχαριστίαν τοῦ ἀληθινοῦ φωτός καί Θεοῦ» (ὄπ. παρ., σελ. 5-6). Καί ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης στό «Πηδάλιον» ἐπιλέγει: «Ὡστε δέν εἶναι συγκεχωρημένον νά προσφέρῃ τινάς ἄλλο τι εἰς τό ἅγιον βῆμα, πάρεξ λάδι διά φωταγωγίαν, καί θυμίαμα εἰς τόν καιρόν ὁποῦ τελεῖται ἡ θεία λειτουργία» (σελ. 5).

Ἐχομε μιά σχετική ἐλευθερία στήν ἀναίμακτη θυσία, ἐνισχύεται καί ἀπό τήν ἐξῆς πρόταση τοῦ βυζαντινοῦ κανονολόγου Ἰωάννη Ζωναρά, πού λέει: «Οἱ Ἀπόστολοι ἕτερόν τι πρὸς θυσίαν προσάγεσθαί ἀπηγόρευσαν» (Γ. Ράλλη-Ποτλή, Σύνταγμα τῶν θείων καί ἱερῶν κανόνων, τόμ. Β', σελ. 4). Ἐπίσης ὁ ἄλλος μέγιστος βυζαντινός κανονολόγος Θεόδωρος ὁ Βαλσαμών σημειώνει: «Θυμίαμα δέ καί ἔλαιον χάριν θυσίας οὐ προσάγεται, ἀλλ' εἰς φωταγωγίαν τοῦ ναοῦ, καί εὐχαριστίαν τοῦ ἀληθινοῦ φωτός καί Θεοῦ» (ὄπ. παρ., σελ. 5-6). Καί ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης στό «Πηδάλιον» ἐπιλέγει: «Ὡστε δέν εἶναι συγκεχωρημένον νά προσφέρῃ τινάς ἄλλο τι εἰς τό ἅγιον βῆμα, πάρεξ λάδι διά φωταγωγίαν, καί θυμίαμα εἰς τόν καιρόν ὁποῦ τελεῖται ἡ θεία λειτουργία» (σελ. 5).

Ἐφοσον ἡ ἐλευθερία στήν ἀναίμακτη θυσία, ἐνισχύεται καί ἀπό τήν ἐξῆς πρόταση τοῦ βυζαντινοῦ κανονολόγου Ἰωάννη Ζωναρά, πού λέει: «Οἱ Ἀπόστολοι ἕτερόν τι πρὸς θυσίαν προσάγεσθαί ἀπηγόρευσαν» (Γ. Ράλλη-Ποτλή, Σύνταγμα τῶν θείων καί ἱερῶν κανόνων, τόμ. Β', σελ. 4). Ἐπίσης ὁ ἄλλος μέγιστος βυζαντινός κανονολόγος Θεόδωρος ὁ Βαλσαμών σημειώνει: «Θυμίαμα δέ καί ἔλαιον χάριν θυσίας οὐ προσάγεται, ἀλλ' εἰς φωταγωγίαν τοῦ ναοῦ, καί εὐχαριστίαν τοῦ ἀληθινοῦ φωτός καί Θεοῦ» (ὄπ. παρ., σελ. 5-6). Καί ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης στό «Πηδάλιον» ἐπιλέγει: «Ὡστε δέν εἶναι συγκεχωρημένον νά προσφέρῃ τινάς ἄλλο τι εἰς τό ἅγιον βῆμα, πάρεξ λάδι διά φωταγωγίαν, καί θυμίαμα εἰς τόν καιρόν ὁποῦ τελεῖται ἡ θεία λειτουργία» (σελ. 5).

Ἐφοσον ἡ ἐλευθερία στήν ἀναίμακτη θυσία, ἐνισχύεται καί ἀπό τήν ἐξῆς πρόταση τοῦ βυζαντινοῦ κανονολόγου Ἰωάννη Ζωναρά, πού λέει: «Οἱ Ἀπόστολοι ἕτερόν τι πρὸς θυσίαν προσάγεσθαί ἀπηγόρευσαν» (Γ. Ράλλη-Ποτλή, Σύνταγμα τῶν θείων καί ἱερῶν κανόνων, τόμ. Β', σελ. 4). Ἐπίσης ὁ ἄλλος μέγιστος βυζαντινός κανονολόγος Θεόδωρος ὁ Βαλσαμών σημειώνει: «Θυμίαμα δέ καί ἔλαιον χάριν θυσίας οὐ προσάγεται, ἀλλ' εἰς φωταγωγίαν τοῦ ναοῦ, καί εὐχαριστίαν τοῦ ἀληθινοῦ φωτός καί Θεοῦ» (ὄπ. παρ., σελ. 5-6). Καί ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης στό «Πηδάλιον» ἐπιλέγει: «Ὡστε δέν εἶναι συγκεχωρημένον νά προσφέρῃ τινάς ἄλλο τι εἰς τό ἅγιον βῆμα, πάρεξ λάδι διά φωταγωγίαν, καί θυμίαμα εἰς τόν καιρόν ὁποῦ τελεῖται ἡ θεία λειτουργία» (σελ. 5).

Ἐφοσον ἡ ἐλευθερία στήν ἀναίμακτη θυσία, ἐνισχύεται καί ἀπό τήν ἐξῆς πρόταση τοῦ βυζαντινοῦ κανονολόγου Ἰωάννη Ζωναρά, πού λέει: «Οἱ Ἀπόστολοι ἕτερόν τι πρὸς θυσίαν προσάγεσθαί ἀπηγόρευσαν» (Γ. Ράλλη-Ποτλή, Σύνταγμα τῶν θείων καί ἱερῶν κανόνων, τόμ. Β', σελ. 4). Ἐπίσης ὁ ἄλλος μέγιστος βυζαντινός κανονολόγος Θεόδωρος ὁ Βαλσαμών σημειώνει: «Θυμίαμα δέ καί ἔλαιον χάριν θυσίας οὐ προσάγεται, ἀλλ' εἰς φωταγωγίαν τοῦ ναοῦ, καί εὐχαριστίαν τοῦ ἀληθινοῦ φωτός καί Θεοῦ» (ὄπ. παρ., σελ. 5-6). Καί ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης στό «Πηδάλιον» ἐπιλέγει: «Ὡστε δέν εἶναι συγκεχωρημένον νά προσφέρῃ τινάς ἄλλο τι εἰς τό ἅγιον βῆμα, πάρεξ λάδι διά φωταγωγίαν, καί θυμίαμα εἰς τόν καιρόν ὁποῦ τελεῖται ἡ θεία λειτουργία» (σελ. 5).

Ἐφοσον ἡ ἐλευθερία στήν ἀναίμακτη θυσία, ἐνισχύεται καί ἀπό τήν ἐξῆς πρόταση τοῦ βυζαντινοῦ κανονολόγου Ἰωάννη Ζωναρά, πού λέει: «Οἱ Ἀπόστολοι ἕτερόν τι πρὸς θυσίαν προσάγεσθαί ἀπηγόρευσαν» (Γ. Ράλλη-Ποτλή, Σύνταγμα τῶν θείων καί ἱερῶν κανόνων, τόμ. Β', σελ. 4). Ἐπίσης ὁ ἄλλος μέγιστος βυζαντινός κανονολόγος Θεόδωρος ὁ Βαλσαμών σημειώνει: «Θυμίαμα δέ καί ἔλαιον χάριν θυσίας οὐ προσάγεται, ἀλλ' εἰς φωταγωγίαν τοῦ ναοῦ, καί εὐχαριστίαν τοῦ ἀληθινοῦ φωτός καί Θεοῦ» (ὄπ. παρ., σελ. 5-6). Καί ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης στό «Πηδάλιον» ἐπιλέγει: «Ὡστε δέν εἶναι συγκεχωρημένον νά προσφέρῃ τινάς ἄλλο τι εἰς τό ἅγιον βῆμα, πάρεξ λάδι διά φωταγωγίαν, καί θυμίαμα εἰς τόν καιρόν ὁποῦ τελεῖται ἡ θεία λειτουργία» (σελ. 5).

Ἐφοσον ἡ ἐλευθερία στήν ἀναίμακτη θυσία, ἐνισχύεται καί ἀπό τήν ἐξῆς πρόταση τοῦ βυζαντινοῦ κανονολόγου Ἰωάννη Ζωναρά, πού λέει: «Οἱ Ἀπόστολοι ἕτερόν τι πρὸς θυσίαν προσάγεσθαί ἀπηγόρευσαν» (Γ. Ράλλη-Ποτλή, Σύνταγμα τῶν θείων καί ἱερῶν κανόνων, τόμ. Β', σελ. 4). Ἐπίσης ὁ ἄλλος μέγιστος βυζαντινός κανονολόγος Θεόδωρος ὁ Βαλσαμών σημειώνει: «Θυμίαμα δέ καί ἔλαιον χάριν θυσίας οὐ προσάγεται, ἀλλ' εἰς φωταγωγίαν τοῦ ναοῦ, καί εὐχαριστίαν τοῦ ἀληθινοῦ φωτός καί Θεοῦ» (ὄπ. παρ., σελ. 5-6). Καί ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης στό «Πηδάλιον» ἐπιλέγει: «Ὡστε δέν εἶναι συγκεχωρημένον νά προσφέρῃ τινάς ἄλλο τι εἰς τό ἅγιον βῆμα, πάρεξ λάδι διά φωταγωγίαν, καί θυμίαμα εἰς τόν καιρόν ὁποῦ τελεῖται ἡ θεία λειτουργία» (σελ. 5).

Ἐφοσον ἡ ἐλευθερία στήν ἀναίμακτη θυσία, ἐνισχύεται καί ἀπό τήν ἐξῆς πρόταση τοῦ βυζαντινοῦ κανονολόγου Ἰωάννη Ζωναρά, πού λέει: «Οἱ Ἀπόστολοι ἕτερόν τι πρὸς θυσίαν προσάγεσθαί ἀπηγόρευσαν» (Γ. Ράλλη-Ποτλή, Σύνταγμα τῶν θείων καί ἱερῶν κανόνων, τόμ. Β', σελ. 4). Ἐπίσης ὁ ἄλλος μέγιστος βυζαντινός κανονολόγος Θεόδωρος ὁ Βαλσαμών σημειώνει: «Θυμίαμα δέ καί ἔλαιον χάριν θυσίας οὐ προσάγεται, ἀλλ' εἰς φωταγωγίαν τοῦ ναοῦ, καί εὐχαριστίαν τοῦ ἀληθινοῦ φωτός καί Θεοῦ» (ὄπ. παρ., σελ. 5-6). Καί ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης στό «Πηδάλιον» ἐπιλέγει: «Ὡστε δέν εἶναι συγκεχωρημένον νά προσφέρῃ τινάς ἄλλο τι εἰς τό ἅγιον βῆμα, πάρεξ λάδι διά φωταγωγίαν, καί θυμίαμα εἰς τόν καιρόν ὁποῦ τελεῖται ἡ θεία λειτουργία» (σελ. 5).

Παν. Ἰ. Μπούμης

Εὐλογίες στὴν Ἐκκλησία τῆς Κορέας

«Πορεία ἐν εὐλογίαις» χαρακτήρισε τὴ ζωὴ καὶ τίς προσπάθειες τῶν τελευταίων δεκαετιῶν τῆς ἱεραποστολικῆς Ἐκκλησίας στὴν Κορέα, ὁ Σεβασμ. π. Σωτήριος Τράμπας, πού διακόνησε ἐκεῖ ἐπὶ 33 χρόνια (1975-2008).

Ἐνάμεσα σ' αὐτές, ξεχωριστὴ μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθεῖ κι αὐτὴ πού σφραγίζει τὴ μεταφραστικὴ καὶ ἐκδοτικὴ τῆς ἐργασία. Στὸ περιοδικό μας ἔχουμε ἀρκετές φορές ἀναφερθεῖ σ' αὐτὸν τὸν ἰδιαίτερα σημαντικό τομέα προσπαθειῶν τῶν νεοσύστατων ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Σήμερα, μέ χαρὰ παρουσιάζουμε, μέ τίς φωτογραφίες αὐτῆς τῆς σελίδας, ἓνα τμήμα τοῦ βιβλιοπωλείου τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου «Ὁρθόδοξες Ἐκδόσεις», πού λειτουργεῖ στό ἱεραποστολικό κέντρο τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορέας, στή Σεούλ.

Καλοτυπωμένα βιβλία, λειτουργικά, οἰκοδομτικά, θεολογικά, πατερικά, παιδικά

εἰκονογραφημένα, μεταφρασμένα μέ πολλὴ προσοχή καὶ μεγάλη συναίσθηση εὐθύνης, ἀπὸ ἐθελοντές –τά περισσότερα– ἑλληνομαθεῖς Κορεάτες. Ὁμάδα εἰδικῶν βλέπει τὰ κείμενα τῶν μεταφράσεων καὶ κάνει τίς ἀπαραίτητες βελτιώσεις σέ σημεῖα εὐαίσθητα τῆς ὀρθόδοξης ὁρολογίας ἢ τῆς διαφορετικῆς δομῆς τῆς κορεατικῆς γλώσσας.

Κι ὕστερα, ἄλλη εὐλογία ἢ κάλυψη τῶν ἐξόδων ἐκτυπώσεως ἀπὸ συνεργούς ἐξ Ἑλλάδος κυρίως, πού ἔχοντας συνειδητοποιήσει τὴ σοβαρότητα κι αὐτῶν τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν τῆς ἱεραποστολῆς, προσφέρουν τὴν ἔμπρακτὴ ἀγάπη τους γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν σκοπό.

Ἔτσι ἡ πνευματικὴ τροφοδοσία τῶν πιστῶν στὴν Κορέα βαθαίνει καὶ αὐξάνεται. Καὶ τὸ «ἔρχου καὶ ἴδε», πρὸς τὰ ἑκατομμύρια τῶν Κορεατῶν, πού ζοῦν χωρὶς θρησκευμα, μπορεῖ νὰ περάσει ἀπὸ χέρι σέ χέρι μ' ἓνα βιβλίο.

Εἰ. Ἰωνᾶ

«τῶν δέ μαθητῶν καθὼς νύπορεῖτό τις ὤρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς... ἀδελφοῖς»

(Πράξ. ια' 29)

Ἀπὸ 1-7-2008 ἕως 30-9-2008 προσεφέρθηκαν στό Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τὰ παρακάτω χρηματικά ποσά γιὰ τὸ ἱεραποστολικό ἔργο ἀπὸ τοὺς:

Ἀβραμιώτη Ἀ. 10.000 • Ἀβραμιώτου Ἀ. 100 • Ἀγαθαγγέλου Β. 50 • Ἀγαθολοπούλου Δ. 30 • Ἀγγελίνα Μ. 200 • Ἀγγελίνα Π. 300 • Ἀθανασίου Ἐ. 50 • Ἀθανασίου Ε. 20 • Ἀθανασοπούλου Ε. 50 • Ἀλεξανδρόπουλο Ἀ. 30 • Ἀθικάκο Γ. 101,27 • Ἀλιμπέρτη Ὁ. 300 • Ἀναγνωστοπούλου Ἐ. 300 • Ἀναστασοπούλου Α. 50 • Ἀντωνάκη Θ. 10 • Ἀντωνιάδου Ἀ. 100 • Ἀντωνιάδου Χ. 100 • Ἀντωνόπουλο Κ. 150 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3260) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3261) 30 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3263) 30 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3394) 100 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 4280) 55 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 4285) 20 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 4287) 50 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 4298) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4127) 30 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3770) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3759) 150 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 4290) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3255) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3232) 30 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3231) 10 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 4286) 40 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 4284) 50 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 4307) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3269) 1.500 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3744) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3838) 20 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 4283) 300 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4227) 200 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4112) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3675) 200 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3651) 400 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4042) 150 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3726) 300 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3420) 300 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3513) 40 • Ἀνώ-

νυμο (Γ.Ε. 4288, 3725) 80 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3224, 3267, 3695) 90 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 4302) 15 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4107) 60 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 4281) 10 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4102) 120 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3909) 400 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 4014) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3287, 3700, 4124) 200 • Ἀτματζίδη Ἀ. 25 • Βαηλιανάτο Σ. 50 • Βασιλάκη Σ. 450 • Βασιλειάδη Π. 20 • Βασιλοπούλου Σ. 90 • Βαφειάδη Β. 20 • Βαϊνᾶ Γ. 90 • Βέττα Γ. 40 • Βιζέγκο Γ. καὶ Ἀ. 30 • Βηλασοπούλου Γ. 40 • Βηλασοπούλου 180 • Βηλάχο Ἀ. 30 • Βηλάχου Β. 50 • Βηλάχου Χ. 50 • Βηλέτσα Ξ. 50 • Βογιατζόγλου Ἐ. 20 • Βοηλονάκη Ἐ. 60 • Βούλκα Π. 50 • Βύζα Ἐ. 50 • Γανωτῆ Κ. 30 • Γεωργοτᾶ Γ. 120 • Γιαννέτου Ἀ. 20 • Γιαννόπουλο Δ. 20 • Γκανασούλη Τ. 60 • Γκαρβεῖλα Χ. 50 • Γκαρνέτη Δ. 20 • Γκίνη - Ρούσσου Μ. 10 • Γκιουρτζιάν Μ. 100 • Γκοντόπουλο Δ. 100 • Γκουζγκούνη Κ. 20 • Γουβαλιᾶ Μ. 105 • Γούλα Δ. 200 • Γραβάνη Σ. 200 • Γραμματικοῦ Ἀ. 50 • Δαβάρη Μ. 100 • Δανελάτο Φ. 110 • Δανιήλ 30 • Δανιηλίδη Κ. 70 • Δανιηλίδη Χ. 5 • Δεληγιάννη Β. 12 • Δεμερτζίδη Ν. 260 • Δημητρακοπούλου Ἰ. 20 • Δημητροπούλου Ν. 100 • Διακίδη Ἀ. 20 • Διαλοῦπη Σ. 10 • Δοξᾶ Π. 50 • Δραγοῦτῆ Γ. 50 • Δρακουλάκη Μ. 100 • Ἐξαρχο Β. 100 • Εὐθυμίου Ο. 40 • Ζαλακώστα Β. 600 • Ζάρρου Μ. 200 • Ζαχαριάδου Θ. 100 • Ζουγανέλη Ἐ. 60 • Ζουναρέλη - Ντόβα Ἐ. 70 • Ἠλία Ἀ. 80 • Ἡσυχαστήριο «Οἱ ΑΓ. ΘΕΟΔΩΡΟΙ» 60 • Θεοδοσιάδη Ε. 80 • Θεοδωράκη Μ. 60 • Θεοδωράκη Φ. 50 • Θηβαῖο Γ. 100 • Θηβαίου Ἀ. 20 • Ἰακώβου Κ. 60 • Ἰωαννίδου Ἐ. 300 • Κα-

παντζάκο Ἀ. 50 • Καλαϊτζίδη Γ. 120 • Καλέβρα Χ. 100 • Καλογερά Σ. 60 • Καμπεζίδη Ἀ. 150 • Καντᾶ Ν. 50 • Καραγιάννη Γ. 20 • Καραγιάννη Κ. 360 • Καραγκούνη Δ. 150 • Καρακατσάνη Ἐ. 25 • Καραμπίνη Ξ. 50 • Καραπαῖ Μ. 200 • Καραϊθλινίδου Ἀ. 40 • Καταχιώτου Μ. 50 • Κατκ. Σχ. Ἀγ. Κων/νου 150 • Κατράκη Ἀ. 200 • Κατσακαρέλλη Γ. 50 • Κεράνη Ἀ. 200 • Κηπουργό Γ. 30 • Κηρυτόπουλο Β. 50 • Κιοσσέ Ε. 50 • Κολληλιοπούλου Χ. 50 • Κολυμάνη Σ. 100 • Κονδύλη Ἰ. 50 • Κονδύλη Μ. 500 • Κοντάκο Μ. Ἀ. 300 • Κοντοπόδη Ε. 300 • Κορακιανίτου Ἀ. 400 • Κορωνιά Β. 10 • Κορωνιά Δ. 5 • Κοσκιέρη Ηοenen Θ. 30 • Κούγια Α. 40 • Κουκορικού Χ. 15 • Κουλοπούλου Ἐ. 200 • Κουπαράνη Σ. 100 • Κουτολιά Π. 50 • Κουτσαυτάκη Μ. 20 • Κουτσουράκη Π. 100 • Κρητικό Β. 100 • Κρόκου Α. 40 • Κυπραῖο Π. 40 • Κυπριωτάκη Κ. 50 • Κυριαζόπουλο Σ. 100 • Κύρηλα Σ. 100 • Λάλα Σ. 1.000 • Λάμπρου Ἀ. 100 • Λαπιώτη Ἐ. 150 • Λουλουδῆ Ρ. 40 • Λύτρα Κ. 40 • Μαζωνάκη Ἐ. 100 • Μακρίδη Π. 50 • Μάληφα Γ. τοῦ Ἡ. 50 • Μαρκαντωνάτο Γ. 200 • Ματζεβελάκη Β. 20 • Μαυροκέφαλο Γ. 50 • Μεγαλοκονόμου - Σοφίου Ἐ. 30 • Μεῖλᾶ Α. 50 • Μενδρινό Σ. 120 • Μενδρινό Μ. 120 • Μεντάκη Σ. 300 • Μετρινουῦ Λ. 10 • Μεράντζη Ε. 15 • Μήτσιο Χ. 100 • Μίσηρ Κ. 120 • Μιχαηλίδη Ν. 150 • Μιχαλάκη Ἀ. 50 • Μιχελάκο Δ. 20 • Μιχόπουλο Β. 10 • Μονὴ Μακαριώτισσος 200 • Μπακομήτρο Π. 100 • Μπακούρου Ἀ. 50 • Μπανάκα Ε. 25 • Μπατσιώλα Σ. 500 • Μπριρπανά-

Τό κτίριο του Γηροκομείου της ιεράς Επισκοπής Μαδαγασκάρης στο Άνταναναρίβο.

γο Β. 160 • Μποζόπουλο Κ. 60 • Μπουρκούλια Κ. 60 • Μπουρσινού Β. 50 • Μώρη Θ. 1.000 • Μωυσίδη Ν. 50 • Ναθαναήλ Έ. 60 • Νικοηιδάκη Β. 100 • Ξενίτη Β. 30 • Παδουβά Ν. 650 • Παλαμίδα Λ. 100 • Παναγιωτοπούλου Μ. 20 • Παναγιωτουνάκο Γ. Σ. 50 • Πανούση Μ. 100 • Παντελή Δ. 230 • Παντζοπούλου Α. 90 • Παντογιού Π. 120 • Παπαβασιλείου Α. 20 • Παπαγεωργίου Γ. 200 • Παπαδέδε Α. 50 • Παπαδιά Μ. 30 • Παπαδογιαννάκη Σ. 200 • Παπαδόπουλο Κ. 60 • Παπαδοπούλου Α. 190 • Παπάζογλου Δ. 20 • Παπαθανασίου Α. 80 • Παπαθωμοπούλου Ί. 10 • Παπασαραντόπουλο Π. 40 • Παπαχριστόπουλο Γ. 30 • Παπούλια Β. 120 • Παππά Β. 300 • Παρασκευοπούλου Α. 20 • Παρδαλή Α. 20 • Πασσά Χ. 300 • Πασσαλοούκα Ί. 115 • Πατούνα Έ. 120 • Πατρικαλάκη Χ. Τ. 45 • Πατρινού Ε. 50 • Πατσαχάκη Σ. 20 • Παυλίδου Έ. 50 •

Περδίκη Α. 50 • Πέρρα Θ. 10 • Πετράκη Α. 320 • Πιάλλογλου Ν. 30 • Πηλαγιώτη Σ. 16,90 • Πηλατιανιώτη Γ. 35 • Πηλατή Β. 600 • Ποηίτη Ί. 25 • Ποηηλάτου Α. 10 • Ποηηκράτη Μ. 50 • Πούχια Α. 50 • Προυσινούδη Ί. 100 • Ράπητη Κ. 1.000 • Ρασταν Μ. 20 • Ρεβελάκη Ν. 5 • Ρέλλη Ε. 30 • Ρήσσου Ά. 100 • Ριτσατάκη Π. 10 • Ρουκούδη Α. 100 • Σαββέλη Χ. 100 • Σακελλάρη Γ. 200 • Σακιώτη Κ. 100 • Σαραφίδη Ν. 50 • Σαρμπάνη Θ. 100 • Σαρρή Ν. 100 • Σαρτζετάκη Ε. 800 • Σγουροβασιλάκη Κ. 30 • Σεφερίδου Π. 50 • Σιδέρη Δ. 70 • Σίνη Γ. 60 • Σκαμπάγκα Δ. 50 • Σκαμπετζάκη Π. 50 • Σκάρκο Σ. 150 • Σκιαδά Γ. 30 • Σκίκο Ν. 50 • Σκουμπά Ί. Δ. 30 • Σκύφα Α. 1.000 • Σοηδάτο Ε. 50 • Σπυρόπουλο Χ. 20 • Σπυροπούλου Α. 10 • Στάθη Μ. 20 • Σταματάκη Α. 30 • Σταματοπούλο Α. 40 • Σταματοπούλου - Ρούσσου Ά. 60 • Σταυριανουδάκη Έ.

70 • Σταυρόπουλο Ί. 400 • Σταυρόπουλο Π. 20 • Σταύρου Κ. 30 • Στέφα Γ. 170 • Συμεωνίδου Α. 150 • Συμπούρα Α. 300 • Σχοηή Αποηητρωτική «Υπ. Θεοτόκου» 2.050 • Σωτηράκου Κ. 50 • Ταβηλαδωράκη Α. 80 • Ταμουση Β. 76,90 • Τασίου Α. 35 • Τζουανάκη Ε. 20 • Τσακίρη Κ. 100 • Τσακροπούλου Κ. 20 • Τσάκωνα Σ. 50 • Τσαπέκου - Καηοφώνου Έ. 400 • Τσατσανάκο Κ. 50 • Τσελεμέγκου Ζ. 100 • Τσεντεκίδη Γ. 30 • Τσιακάηου Β. 50 • Τσιακαηά Δ. 30 • Τσιμίηη Π. 50 • Φιηηπηίδου Τ. 30 • Φούγια Κ. 200 • Φράγκου Φ. 20 • Χαιράκη Σ. 70 • Χαηηπαρδάκη Δ. 20 • Χαηηηηοθώρη Κ. 50 • Χαηηουρούδη Λ. 200 • Χανιώτη Α. 30 • Χατζηαντωνίου Ε. 10 • Χατζησταυράκη Μ. 100 • Χατζησταυρίδου Α. 100 • Χρυσάηη Γ. 100 • Ψαρουδάκη Π. 120 • Ψυχογιό Α. 20.

Επιμέηηηα: Εύάγγεληος Δ. Ζουρδούμης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άνωνυμο, άνυπόγραφο χαρτί † ό Κεντρώας Άφρικής Ίγνάτιος	2
Μεταμοντέρνα άναβίωση τής ποηηθεΐας έν όνόματι τής χριστιανικής έμμονής στήν πίστη τών πατέρων Θανάσης Ν. Παπαθανασίου	3
Ειδήσεις άπό τήν ιερά Μητρόποηη Νιγηρίας † ό Νιγηρίας Άηέξανδρος	8
Ίεραποστολικές προκηήσεις στήν άφρικανική πραγματικότητα τής συγχρόνου όρθοδόξου μαρτυρίας † ό Καμερούν Γρηγόριος	10
«Ή Μονή εΐναι σπίτι σας» Μαρία Σπυροπούηηου	15
Έγκαΐνια ναού καΐ χειροτονία διακόνου στή Geita τής Τανζανίας Άπό τήν Ίερά Μητρόποηη Μουάνζας	16
Ή Ίερατική Σχοηή στό Κασικίζι Άπό τήν Ίερά Μητρόποηη Μουάνζας	17
Ή άγία πρωτομάρτυς καΐ ισαπόστοηος Θέκηηα Μ.Σ.Π.	18
Τό τέηηος του σιδερά του «ηημανιού» † ό Καμερούν Γρηγόριος	20
Ό γάμος στή Ζιμπάμπουε † ό Ζιμπάμπουε Γεώργιος	22
Οικονομική συμβοηή του Γραφείου Έξωτερικής Ίεραποστοηής (Υ΄ τρίμηνο 2008)	24
Νοηοκανονικά Παναγιώτης Ί. Μπούμης	26
Εύηηογίες στήν Έκκηηοσία τής Κορέας Εί. Ίωνά	28
Δωρητές Εύάγγεληος Δ. Ζουρδούμης	29
Έξώφυηηηο: Διανομή τροφήμων στό ιεραποστοηικό κηημάκιο στήν Καηηκούτα, Ίνδία.	
Όπισθόφυηηηο: Μιά εικόνα άπό τήν Καηηκούτα. Ή στάση του ηεωφορείου κοντά στον όρθόδοξο ναό.	

Πάντα τά έθνη

ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Έτος ΚΖ΄, τεύχος 108, Οκτ.-Νοεμ.-Δεκ. 2008

Τριμηνιαίο ιεραποστοηικό περιοηικό

ΚΩΔΙΚΟΣ 3536

* Πηηροφορεί με τρόπο ύπεύθυνο γιά τίς όρθόδοξες ιεραποστοηικές προσπάθειες άνά τον κόσμο.

* Ένημερώνει πάνω στήν ποηημορφη πραγματικότητα του κόσμου, που περιλαμβάνει τόσα έθνη με ποικίλα προβλήηηα καΐ χαηήσηηα.

Ίδιοκτηήηη: Άποστοηική Διακονία τής Έκκηηοσίας τής Έλλάδος - Ίωάννου Γενναδίου 14 - Άθήνα 115 21.

Έκδοτης-Διευθυνήηη: Ό Έπίσκοπος Φαναρίου κ. Άγαθαγγελος, Γενικός Διευθυνήηη τής Άποστοηικής Διακονίας τής Έκκηηοσίας τής Έλλάδος, Ίασιου 1, 115 21 Άθήνα.

Ίδρυήηη: Ό Αρχιεπίσκοπος Τηράνων καΐ πάσης Άλβανίας κ. Άναστάσιος, Διετέηεσε Διευθυνήηη κατá τά έτη 1981-1992.

Υπεύθυνος έηηης: Αρχιμ. Άλέξιος Ψωίνος, Διευθυνήηη Ύπηρησειών τής Άποστοηικής Διακονίας.

Σύνταξη - Έπιμέηηηα εκδόσεως: Γραφείο Έξωτερικής Ίεραποστοηής τής Άποστοηικής Διακονίας.

Έπιστολές - Έμβάσηηα: «ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ» Άποστοηική Διακονία, Ίω. Γενναδίου 14 — Άθήνα 115 21 — Τηλ. 210-7272.315 - 317. Fax 210-7272.310.

Συνδρομή γιά 1 χρόνο:

Έσωτερικού	€ 5
Κύπρου	5 λίρες Κύπρου
Εύρώπης	€ 12
Λοιπές χώρες	€ 14
Τιμή τεύχους	€ 1,25
* Γιά τούς φοιτητές καΐ μαηηήτες:	€ 2,50

* Ή τιμή εΐναι συμβοηική. Δέν άποσκοπει στήν κάληψη των έξόδων εκδόσεως, άλλά στήν ύπεύθυνη διαμορφωση ιεραποστοηικής συνειδησεως. Γίνονται δεκτές προαιρετικές προσφορές γιά τήν εκδοση του περιοηιου.

Προιστάμενος Τυπογραφείου: Νικόηος Κάλτζιας.

Διεύθυνση: Άσκηηηου 10 - 175 64 Π. Φάηηηο

ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ (All Nations)

Year 27, No 108, Oct.-Nov.-Dec. 2008

The aims of the quarterly magazine "Panta ta Ethni" are:

* To provide information in a responsible way on Orthodox missionary efforts throughout the world.

* To arouse awareness of the multiform reality of the modern world.

Publisher: Bishop of Phanarion Agathangelos, General Director of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Founder: Archbishop of Tirana and all Albania Anastasios Yannoulatos. He was editor during 1981-1992.

Editorial Board: Foreign Mission Office of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Letters-Remittances: "ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ" (All Nations) Apostoliki Diakonia, 14, Io. Gennadiou St. — 115 21 Athens — GREECE. Tel. ++3210.7272.345.

Subscription for 1 year:

Greece	€ 5
Cyprus	5 £ Cyprus
Europe	€ 12
Other countries	€ 14

Printed: By Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Καηηηεχνική επιμέηηηα: Άποστοηική Διακονία